

1. Malların satılma yerlərindən istehlakçılara çatdırılması funksiyasına hansı əməliyyatlar daxildir

- ✓ malların yüklənməsi, daşınması, saxlanması, yenidən işlənməsi, qablaşdırılması
- malların saxlanması, daşınması, satışı
- tələbin öyrənilməsi, satışı, istehlakçıların seçilməsi
- tələbin növləri, çeşid quruluşu, qiyməti, alıcıların seçilməsi
- malların yüklənməsi, satışı, pullu xidmətlərin göstərilməsi və yenidən işlənməsi

2. Dəyərlərin formasının dəyişilməsinə hansı əməliyyatlar daxildir

- ✓ malın alqı-satqısı, bank əməliyyatları, uçotun aparılması
- malların istehlakçılara çatdırılması
- malın yenidən emalı
- malların satışa hazırlanması
- malın saxlanması

3. Dəyərin formasının dəyişilməsi nə cür xarakter daşıyır?

- ikili
- qarşılıqlı
- məhsuldar
- üzvü
- ✓ qeyri-məhsuldar

4. Ticarətin funksiyaları hansılardır

- ✓ dəyərlərin formasının dəyişilməsi, malların son istehlakçılara çatdırılması
- alıcıların tələbini öyrənmək və ödəmək
- daxili və xarici mal göndərənlər arasında əlaqə saxlamaq
- mal satmaq və pullu xidmətlər göstərmək
- malların satılması və satın alınması

5. Ticarətin neçə funksiyası vardır?

- 3.0
- 6.0
- 5.0
- 4.0
- ✓ 2.0

6. Ticarətə hansı mövqedən baxılır

- alqı-satqı aktlarının məcmuu kimi
- təkrar istehsalın bir fazası kimi
- fiziki şəxslərin özləri arasındakı münasibətlər sistemi kimi
- hüquqi və fiziki şəxslər arasında fəaliyyət sahəsi kimi
- ✓ pullu mal mübadiləsi forması və iqtisadiyyatın bir sahəsi kimi

7. Ticarətin mahiyyətini izah et

- ✓ hər cür əmək məhsullarının və ticarət xidmətlərinin pullu mübadiləsinin inkişaf etmiş formasıdır
- mal satışı prosesidir
- alqı-satqı aktlarının məcmuudur
- malların alınması və satılması prosesinin məcmuudur
- mal alış prosesidir

8. Mübadilə nə zaman meydana gəlmişdir?

- √ insan cəmiyyətinin ilk pillələrində
- ibtidai icma dövründə
- XV əsrdə
- XVI əsrdə
- kapitalizm dövründə

9. Ticarət nədir?

- sosial-iqtisadi münasibətlərdir
- alıcı-satıcı münasibətləridir
- √ pullu mübadilənin inkişaf etmiş ən yüksək formasıdır
- alqı-satqı əməliyyatlarının məcmuudur
- istehlakçılara xidmət edən bir sahədir

10. Bazar mexanizminin üsürləri hansılardır

- √ tələb, təklif və qiymət
- mal təklifi və pul mübadiləsi
- tələb və tədiyyə qabiliyyətli tələbin qarşılıqlı əlaqəsi
- bütün ticarət fəaliyyəti prosesləri
- malların mili mübadiləsi

11. Azad bazar nədir?

- √ azad bazarda tərəf-müqabillər arasında ticarət sazişləri bağlanarkən məhdudiyyətlər olmur
- azad bazarlarda tələb və təklif xarakterinə və səviyyəsinə görə tarazlaşdırılır
- azad bazarlarda tərəf-müqabillərdən biri ticarət sazişləri bağlanarkən daha sərbəst olur
- azad bazarlarda kontragentlər heç bir hüquqi statusa malik olmurlar
- azad bazarlarda kontragentlər müxtəlif mallar üzrə müxtəlif xüsusi çəkiyə malik olurlar

12. Təyinatına görə mallar necə təsnifləşdirilir

- istehsal təyinatlı mallar, standart mallar
- şəxsi istehlak malları, gündəlik tələbat malları
- √ şəxsi istehlak və istehsal təyinatlı mallar
- standart və nadir mallar
- şəxsi istehlak malları, passiv tələbat malları

13. Ticarətin predmeti nədir?

- alıcı
- satıcı
- √ mal
- qiymət
- xidmət

14. Ticarət fəaliyyətinin əsas vəzifəsi nədir?

- daha çox mənfəət əldə etmək
- daha çox alıcı razılığı əldə etmək
- √ alıcı ehtiyaclarını öyrənmək
- əmtəəni pula, pulu əmtəəyə çevirmək
- daha çox mal satmaq

15. Ticarət iqtisadiyyatının öyrənilməsinin xüsusi metodları hansılardır?

- √ ticarətdə baş verən kəmiyyət və keyfiyyət dəyişikliklərinin öyrənilməsi
- təşkilati metod
- iqtisadi metod
- iqtisadi münasibətlərin məcmuu

- hadisələrin baş vermə səbəblərini öyrənmək

16. "Ticarət müəssisələrinin iqtisadiyyatı və təşkili" kursunun öyrənilməsi metodunun ümumi cəhəti nədir?

- √ dialektik müddəaların əsas götürülməsidir
- iqtisadi münasibətlərin məcmuudur
- tədavül dairəsinə olan münasibətlərdir
- qarşılıqlı əlaqələr məcmuudur
- istehsala qarşı münasibətlər sistemidir

17. "Ticarət müəssisələrinin iqtisadiyyatı və təşkili" kursunun öyrənilməsinin metodoloji əsası nədir?

- √ dialektik metod və iqtisadi nəzəriyyədir
- iqtisadi idarəetmə metodlarıdır
- azad bazar nəzəriyyəsidir
- bazar iqtisadiyyatı nəzəriyyəsidir
- marksist nəzəriyyəsidir

18. "Ticarət müəssisələrinin iqtisadiyyatı və təşkili" kursunun predmeti nədir?

- √ tədavül sferasında iqtisadi münasibətlərin və onların inkişaf qanunauyğunluqlarını öyrənmək
- təkrar istehsal prosesindən ibarətdir
- mal satışına təsir edən amillərdən
- mal tədavülünü həyata keçirməkdən
- alıcı-satıcı arasındakı münasibətləri öyrənmək

19. Bazarın tarazlığı dedikdə nə başa düşülür

- tələbin həcmi təklifin həcminə bərabərdir
- mövcud qiymətlərlə alıcıların almaq istədikləri malların miqdarı satıcıların satmaq istədikləri ilə üst-üstə düşür
- əhalinin alıcılıq qabiliyyətli tələbi ilə bazara çıxarılan mallar arasında tarazlığın təmin edilməsidir
- √ bütün cavablar doğrudur
- bazarda nə bolluqdur, nə də defisit

20. Ticarət hansı iqtisadi vasitələri əks etdirir

- √ öz ölkəsi daxilində dünya ölkələri arasında iqtisadi əlaqələri inkişaf etdirmək üçün iqtisadi vasitədir
- iqtisadi münasibətlərin məcmuudur
- malların seçilməsi, daşınması, çeşidlərə ayrılması üsuludur
- iqtisadi kateqoriyalar, metodlar və üsullar həyata keçirən vasitədir
- alqı-satqı prosesinin həyata keçirilməsi vasitəsidir

21. İstehlak təyinatlı mallar bazarnın tərkibi aşağıdakılardan hansından ibarətdir

- √ şəxsi istehlak üçün mal alan istehlakçılardan
- şəxsi istifadələri üçün mal alan insanlardan
- istehlak təyinatlı mallar istehsal edən firmalardan
- bütün cavablar doğrudur
- sonradan satmaq üçün mal alan şirkətlərdən

22. Bazar infrastrukturunu nədir?

- √ bazarın normal fəaliyyət göstərməsinə xidmət edən bazar subyektləri və təşkilati-hüquqi formalar
- bazarın normal fəaliyyət göstərməsinə xidmət edən xidmət müəssisələri, təşkilatlar, idarələr sistemi
- bazarın normal fəaliyyət göstərməsinə xidmət edən xidmət auksionları, fermer təsərrüfatı
- bazarın normal fəaliyyət göstərməsinə xidmət edən auksionlar, torqlar, birjalar
- bazarın normal fəaliyyət göstərməsinə xidmət edən topdan ticarət, pərakəndə ticarət

23. Ticarət vasitəsilə reallaşır

- ✓ bütün iqtisadi kateqoriyalar, iqtisadi əlaqələr
- iqtisadi əlaqələr
- alqı-satqı münasibətləri
- dəyərlərin reallaşması
- iqtisadi münasibətlər

24. Bazar nədir

- ✓ bütün cavablar doğrudur
- tələblə-təklifin qarşılıqlı münasibətləri
- istehlakçılarla istehsalçıların görüşüdür
- mövcud alıcılarla potensial alıcıların məcmusu
- alqı-satqı aktlarının məcmusu

25. Aşağıdakılardan hansı gündəlik tələbat mallarına tələbi xarakterizə edir?

- ✓ satıcıların əlavə məsləhətlərinə ehtiyac duyulmur
- böyük məbləğli pul hesabına əldə edilir
- əhali tələbatını qismən ödəyir
- tədiyyə qabiliyyətli tələbdir
- xüsusi mağazalar şəbəkəsi tərəfindən paylaşdırılır

26. Örtülü bazar nədir?

- ✓ şirkətdaxili mal bazarıdır
- tənzimlənən bazarıdır
- şirkətlərarası bazarıdır
- respublikadaxili bazarıdır
- məhdudiyətli bazarıdır

27. Ticarətin infrastrukturunu nədir?

- ✓ fəaliyyətdə olan sahəyə xidmət göstərən müəssisə və sahələrin toplusudur
- ticarətin əlaqədə olduğu sahələrin qarşılıqlı əlaqəsidir
- tələb, təklif və qiymətin birgə fəaliyyətidir
- mallar, xidmətlərin məcmuudur
- bazarın elementlərinin məcmuudur

28. Sahə xarakterinə görə hansı bazarlar mövcuddur

- ✓ kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı, maşın bazarı, tikinti malları bazarı
- ayrı-ayrı regionların bazarı
- şəhər, rayon, kənd bazarı
- azad bazar, tənzimlənən bazar, inhisarçı bazar
- respublika, şəhər, rayon bazarı

29. Bazarın strukturu nədir?

- ✓ bazar elementlərinin qarşılıqlı əlaqəsinin ifadəsi
- bazarda tələbin həcmi və quruluşudur
- təklifin həcmi və quruluşudur
- qiymətlərin dəyişilməsi imkanındır
- bazarın həcmi və quruluşunun ifadəsi

30. Azad rəqabətə yol verilməməsi, məhdudlaşdırılması və aradan qaldırılmasına əsaslanan fəaliyyət nə cür adlanır?

- ✓ monopoliya
- oliqopoliya
- oliqopsoniya
- azad rəqabət

- monopsoniya

31. Inhisarçılıq nədir?

- √ azad rəqabətə yol verilməməsi, məhdudlaşdırılması və aradan qaldırılmasına əsaslanan fəaliyyət
- bazarda istehlakçıların tələbinin öyrənilməsi və ödənilməsinə yönəldilən fəaliyyət
- qiymətlərin sərbəstləşdirilməsi
- istehsalın fasiləsizliyinin təmin edilməsi
- sərbəst bazara yol verilməsi, azad ticarət və onun daha da genişləndirilməsi üçün tədbirlər sistemi

32. Bazar iqtisadiyyatının ən zəif cəhəti nədir?

- sərbəst bazar
- rəqabət
- √ inhisarçılıq
- azad rəqabət
- inhisar

33. Bazarın quruluşunun neçə tipi mövcuddur

- 5
- 7
- 8
- √ 4
- 6

34. Alqı-satqı predmetlərinin xarakterinə görə hansı bazarlar vardır?

- √ mallar və xidmətlər bazarı, kapital bazarı, işçi qüvvəsi bazarı və s.
- azad bazar, tənzimlənən bazar
- örtülü bazar, açıq bazar, azad bazar
- alıcı bazarı, satıcı bazarı, tənzimlənən bazar və s.
- meyvə-tərəvəz bazarı, bitgi yağları bazarı və s.

35. Milli hüdudlarına görə hansı bazarlar mövcuddur

- √ Azərbaycan respublikasının milli bazarı, Gürcüstanın sitrus meyvələri bazarı
- neft bazarı, kimya məhsulları bazarı və s.
- ayrı-ayrı regionların bazarı
- istehlak malları bazarı, kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı
- Quba rayonu bazarı, Lənkəran rayonu bazarı və s.

36. Beynəlxalq mal mübadiləsi sferasına görə hansı bazarlar vardır?

- √ dünya taxıl bazarı, dünya neft bazarı,
- çay bazarı, taxıl bazarı, avtomobil bazarı və s.
- milli bazar, xarici ölkə bazarı
- taxıl bazarı, pul bazarı, işçi qüvvəsi bazarı
- işçi qüvvəsi bazarı, qiymətli kağızlar bazarı

37. Alqı-satqı obyektinə və onun əhatə etdiyi hüdudlara görə hansı bazarlar daxildir?

- √ Azərbaycanın neft bazarı, Yaponiyanın məişət elektron texnikası bazarı və s.
- kənd təsərrüfatı məhsulları bazarı, sənaye malları bazarı və s.
- istehsal vasitələri bazarı, istehlak malları bazarı
- Çay bazarı, limon bazarı, meyvə-tərəvəz bazarı
- neft bazarı, pambıq bazarı, ayaqqabı bazarı

38. Bazar mexanizmini hansı elementlər təşkil edir?

- √ tələb, təklif və qiymətin qarşılıqlı əlaqəsi
- istehsalçılar, ətraf mühit, əhalinin alıcılıq qabiliyyəti
- mənfəət, əsas fondlar, kredit
- gəlir, xərclər və mənfəət
- istehlakçılar qrupu

39. Bazarda baş verən proseslərin ən sadə və ən mühümü hansılardır?

- √ əmtəələrin alqı-satqı əməliyyatları
- malların daşınması əməliyyatları
- əmtəələr və xidmətlər üzrə hesablaşmalar
- fiziki və hüquqi şəxslərlə hesablaşmalar
- xidmətlərin göstərilməsi üzrə əməliyyatlar

40. Əmtəələrin təsnifatı aşağıdakı kimi fərqləndirilir

- √ bütün cavablar doğrudur
- istifadə müddətinə görə
- istehsal olunması üsuluna görə
- istehlak təyinatına görə
- təyinatına görə

41. Ticarət şəbəkəsinin inkişafına təsir göstərən iqtisadi amilləri göstər

- √ əmtəə istehsalı, nəqliyyat, mənzil tikintisi, pərakəndə mal dövriyyəsinin həcmi
- kütləvi iaşə müəssisələrinin, yeyinti sənayesinin və ərzaq malları ticarətinin inkişafı
- əhalinin pul gəlirlərinin həcmi, istehlak tələbi, bazarın sosial-mədəni mühiti
- bazarda rəqabət mühiti, müəssisələrdə düzgün idarəetmə
- sənaye təyinatlı məhsul istehsalı, malların qiyməti

42. Ticarət kompaniyasının inkişaf strategiyası hansı istiqamətlərdə həyata keçirilir?

- √ bazara daxil olmaq, bazarı genişləndirmək, yeni ticarət formalarını inkişaf etdirmək və diversifikasiya
- müxtəlif mallar tədarük etmək
- müxtəlif mallar daşımaq
- çoxlu mal ehtiyatı saxlamaq
- istehsalı inkişaf etdirmək

43. Əmək bölgüsü nədir?

- √ hər bir bəşər cəmiyyətinin inkişafı prosesində əmək prosesində əmək fəaliyyətinin keyfiyyətcə fərqliliyidir
- əmək fəaliyyətinin ixtisaslaşması və cəmiyyətdə məhsuldar qüvvələrin inkişaf səviyyəsidir
- əmək bölgüsü həm istehsalın, həm də istehlakın ixtisaslaşmasıdır
- milli məhsuldar qüvvələrin mütəmadi artması əmək bölgüsüdür
- hər bir bəşər cəmiyyətinin inkişafı prosesində əmək prosesində əmək fəaliyyətinin kəmiyyətcə fərqliliyidir

44. Əhali tələbinin öyrənilməsi, malverənlərdən malların alınması, onların qəbulu, saxlanması, ticarət şəbəkəsinin təchiz edilməsi və hesablaşma – maliyyə əməliyyatları ticarət müəssisəsinin hansı funksiyasına daxildir

- √ ticarət-operativ
- idarəetmə-planlaşdırma
- dəyərlərin formasının dəyişilməsi
- malların son istehlakçıya çatdırılması
- təsərrüfat xidməti

45. Bazar iqtisadiyyatı ölkələrində pərakəndə ticarət hansı formada fəaliyyət göstərir

- ticarət firmaları
- √ fərdi mülkiyyətçi
- ticarət birlikləri

- ticarət təşkilatları
- birgə müəssisələr

46. İstehsal hansı təsərrüfat dairəsini əhatə edir?

- √ ticarət-istehsal prosesi-ticarət
- mübadilə –bölgü-ticarət
- istehsal prosesi-mübadilə-istehlakçı
- ticarət-istehsal-bölgü
- istehsal-mübadilə prosesi-ticarət

47. Pul tədavülü nədir?

- √ ödəniş və tədiyyə vasitəsi olan pulların tədavül sferasında fasiləsiz hərəkəti
- nağd pul tədavülü
- tədavül sferasında milli gəlirin bölüşdürülməsi
- təkrar istehsal prosesində əmtəə tədavülünün fasiləsizliyi
- məmləkətdaxili şəxsi istehlak şeyləri tədavülü

48. Məcmu daxili məhsul nədir?

- √ il ərzində istehsal olunan son hazır məhsulun və xidmətlərin məcmuudur
- malların istehsal müəssisələrindən ticarət müəssisələrinə göndərilməsi zamanı yaranan məsrəflərin məcmuudur
- ölkə daxilində əmtəə tədavülünün xarakterizə edən əsas göstəricidir
- milli gəlirin bir hissəsidir
- il ərzində ticarət və kütləvi iaşə müəssisələri tərəfindən satılan malların məcmuudur

49. Müasir ticarətin predmeti nədir?

- √ bütün əmək məhsullarının alqı-satqısı
- alıcı və satıcılarla münasibət
- alıcıların hüquqlarının qorunması
- xidmət sferasında tarazlığın qorunmasıdır
- əmək məhsullarının bir hissəsi olan şəxsi istehlak əşyaları

50. Satıcı və alıcının qarşılıqlı münasibətlərinin xarakterinə görə bazarlar neçə cür olur?

- √ azad bazar, örtülü bazar, tənzimlənmiş bazar, tənzimlənməmiş bazar
- satıcı bazarı, alıcı bazarı, inhisarçı bazar, tənzimlənən bazar, tənzimlənməyən bazar
- inhisarçı bazarı, tələb bazarı, təklif bazarı, örtülü bazar
- tələb bazarı, təklif bazarı, qapanmış bazar, açıq bazar
- tələb bazarı, təklif bazarı, örtülü bazar, tənzimlənən bazar, tənzimlənməyən bazar

51. Malların satınalma yerlərindən istehlakçılara çatdırılması funksiyası necə həyata keçirilir?

- √ malın dəyəri ilə birlikdə istehlak dəyəri də realizə edilir, mülkiyyətçilik forması dəyişilir, malların ekvivalent dəyərinə uyğun bölgüsü baş verir
- malların satınalma yerlərində istehlakçılara mal satışı və alıcı tələbinin öyrənilməsi prosesləri həyata keçirilir
- malların satışı və pullu xidmətlər göstərilir
- malların satışa hazırlanması, uçotun aparılması həyata keçirilir
- istehsal vasitələri və istehlak şeylərinin satışı həyata keçirilir bank əməliyyatları, uçotun aparılması prosesi baş verir

52. Ticarət vasitəsilə dəyərlərin forması necə dəyişir

- √ ictimai zəruri məsrəflər ödənilir, izafi dəyər əmələ gəlir
- istehlakçıların axını artır
- pulun hərəkəti sürətlənir
- əhalinin alıcılıq qabiliyyəti artır
- məhsulun təkrar istehsal prosesi sürətlənir

53. Ticarətin infrastrukturuna daxil deyildir

- √ mal, pul və xidmətlər
- ticarət və kütləvi iaşə müəssisələri
- topdansatış müəssisələri
- nəqliyyat və banklar
- anbarlar, soyuducular

54. Bazar iqtisadiyyatının subyektlərini göstər

- √ ev təsərrüfatları, müəssisələr, banklar, dövlət
- satıcılar, dövlət, kənd təsərrüfatı müəssisələri
- firmalar, alıcılar, satıcılar və banklar
- mallar, işçi qüvvəsi, kapital və s.
- alıcılar, ev təsərrüfatı, savıcılar

55. Bazarın quruluşunun tipləri hansılardır

- √ təkamil rəqabət, inhisar rəqabəti, oliqopoliya, xalis inhisar
- alıcı, satıcı, malgöndərənlər
- işçi qüvvəsi, kapital, əmək
- əmək, torpaq, kapital, qiymət
- mal, pul, xidmətlər

56. Bazarın mövcud olmasını şərtləndirən amillər hansılardır

- √ ictimai əmək bölgüsü, xüsusi mülkiyyətin mövcud olması, ixtisaslaşma
- məhsul istehsalının həcmi və quruluşu
- müəssisələr və onların bölmələri
- resursların mövcudluğu
- alıcı və satıcıların mövcud olması

57. Bazarın obyektiv zərurliyini şərtləndirən amillərə daxildir

- √ mülkiyyət formalarının müxtəlifliyi
- əmtəə istehsalının həcmi
- pullu mal mübadiləsi
- istehsalın çeşid quruluşu
- cəmiyyətin inkişafı

58. istehsal olunma üsuluna görə mallar necə təsnifləşdirilir

- şəxsi istehlak və istehsal təyinatlı mallar
- şəxsi istehlak malları, passiv tələbat malları
- istehsal təyinatlı mallar, standart mallar
- şəxsi istehlak malları, gündəlik tələbat malları
- √ standart mallar və nadir mallar

59. Ticarətin iqtisadi-sosial mahiyyətini ilk dəfə kim şərh etmişdir?

- √ R.Kantilyon
- I.Sey
- D.Mill
- D.Rikardo
- S.Şumpeter

60. Kənddən kənar fermer-kəndli ticarətinin hansı növləri vardır?

- √ fermer-kəndli ticarəti, kənd təsərrüfatı məhsullarının komissiyon ticarəti
- şəhərdən kənara mal satışı

- kənddən kənar digər istehlakçılara mal satışı
- kənddən kənar digər istehsalçılara mal satışı
- xarici ölkələrin mal satışı

61. Kənddaxili fermer-kəndli ticarətinin hansı növləri vardır

- √ fermerlərarası, fermerlərlə kəndlilər arası, kəndlilər arası ticarət
- topdan və pərakəndəsətış ticarəti
- ölkə daxili və ölkədən kənar mal satışı
- şəhər, rayon və kəndlərarası mal satışı
- dövlət ticarəti, kooperativ ticarəti

62. Fermer-kəndli ticarəti hansı bazarları əhatə edir?

- √ kənddaxili və kənddən kənar bazar
- kəndlərarası bazarı
- ərzaq və qeyri-ərzaq malları bazarını
- fermerlər arasındakı alqı-satqı əməliyyatlarını
- kənd və şəhər bazarlarını

63. Bazarın quruluşu necədir?

- √ mürəkkəbdir
- açıqdır
- örtülüdür
- sadədir
- qarışıqdır

64. Malların sahəvi mənsubiyyətinə görə hansı bazarlar mövcuddur

- √ neft bazarı, maşın bazarı, mal-qara bazarı, ət bazarı
- alıcı bazarı, satıcı bazarı
- beynəlxalq bazar, xarici ölkələrin bazarı
- ayrı-ayrı regionların bazarı
- milli bazar, inkişaf etmiş ölkələrin bazarı

65. Fermer-kəndli ticarəti neçə növ bazarı əhatə edir?

- √ 2.0
- 4.0
- 5.0
- 3.0
- 1.0

66. Fermer-kəndli bazarı hansı bazardır ?

- √ qeyri-mütəşəkkil
- azad
- örtülü
- qapalı
- mütəşəkkil

67. Kənd təsərrüfatı məhsulları hansı bazarlarda realizə edilir?

- √ mütəşəkkil və qeyri-mütəşəkkil bazarda
- əmtəələr və xidmətlər bazarında
- inkişaf etmiş və ya formalaşan bazarda
- topdansatış və pərakəndəsətış bazarlarında
- açıq və örtülü bazarda

68. İnhisar nədir?

- √ istehsal və kapitalın təmərküzləşməsi və mərkəzləşməsi
- sərbəst rəqabət, azad ticarət
- kapitalın sərbəst hərəkəti və istifadəsi
- əmtələrin istehsalı və satışının sərbəstliyi
- azad ticarətə yol verilməsi

69. Bazarın meydana gəlməsi nə ilə əlaqədardır

- √ iri ictimai əmək bölgüsünün və əmtə təsərrüfatının meydana gəlməsi ilə
- quldarlıq cəmiyyətinin meydana gəlməsi ilə
- pulun meydana gəlməsi
- iri təsərrüfat quruculuğunun meydana gəlməsi ilə əlaqədardır
- ibtidai icma quruluşunun dağılması ilə

70. Bazara anlayış verin.

- √ bazar məhsul istehsalçıları ilə istehlakçılar arasında iqtisadi münasibətləri xarakterizə edir
- bazar istehsal olunan nemətlərin sərbəst ekvivalent mübadiləsidir
- bazar mübadilə kateqoriyasıdır
- bazar alqı-satqı prosesində adamlar arasında iqtisadi əlaqələr formasıdır
- bazar mübadilə dairəsində daim təkrarlanan alqı-satqı aktlarının məcmuudur

71. İdarəetmənin mahiyyəti nədir?

- İdarəetmə metodları sisteminin işlənməsi
- Menecmentin loqik sxeminin işlənməsi
- √ İdarədən sistemin idarə olunan sistemə şüurlu təsir
- İdarəetmə effektivliyinin yüksəlməsi
- İdarəetmə normasının müəyyənəlməsi

72. Ticarəti idarəetmə elminin məqsədi nədir

- Qərar qəbulunun optimallaşması
- Ticarəti idarəetmə mexanizminin nəzəri metodoloji əsaslarının işlənməsidir
- √ İdarə olunan heyətin hazırlanması
- İdarəetmə strukturunun təkmilləşməsi
- İdarəetmə strukturunun optimallaşması

73. Aşağıdakılardan hansı firmanın fəaliyyətinə təsir edən xarici mühitin doğurduğu amillərə aid deyil

- √ psixoloji amillər
- texnoloji amillər
- təbii demoqrafik amillər
- sosial-mədəni amillər
- hüquqi amillər

74. Sindikat nədir?

- √ yekcins məhsullar istehsal edən bir neçə müəssisənin birliyi olub, istehsalın maddi şərtləri üzərində iştirakçıların mülkiyyəti saxlanılır. İstehsal olunmuş məhsul ümumi orqan tərəfindən reallaşdırılır.
- nəhəng bir iqtisadi layihəni reallaşdırmaq üçün müəssisə və təşkilatların müqaviləyə əsaslanan müvəqqəti birliyidir
- istehsal rəqabət qabiliyyətini və səmərəliliyini yüksəltmək ..., elmi-texniki tərəqqini sürətləndirmək, investisiya layihələri və proqramlarını birgə həyata keçirmək məqsədi ilə qrup iştirakçılarının maddi və maliyyə ehtiyatlarını müqavilə əsasında birləşməsidir
- müəyyən məqsədə çatmaq üçün iqtisadi cəhətdən müstəqil müəssisə, təkilat və fiziki şəxslərin birliyi, ittifaqıdır
- iqtisadi təyinatı, konstruksiyası və hazırlanma texnologiyasına görə həcins məhsul istehsal edən müəssisələrin ittifaqıdır

75. Müəssisənin hüquqi şəxs kimi xüsusiyyətlərinə aid deyil,

- müəssisə, müstəqil iradəyə malik olur;
- müəssisə öz öhdəliklərinə görə müstəqil məsuliyyət daşıyır.
- müəssisə, iştirakçılarının tərkibindən asılı olmayaraq, prinsipcə, müddətsiz mövcud olur
- müəssisə, iştirakçılarının mülkiyyətindən fərqli olan, xüsusiləşmiş mülkiyyətə malik olur;
- ✓ müəssisənin bağlıdığı əqdlərə görə yaranan öhdəlik onun rəhbərinin şəxsi öhdəliklərinə çevrilir

76. Nizamnamə kapitalının (fondunun) həcmi:

- ✓ müəssisə yaradılarkən müəyyən edilir
- dövlət qeydiyyatına alındıqdan sonra müəyyən edilir
- Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir
- vergi orqanı tərəfindən müəyyən edilir
- müəssisə fəaliyyət göstərərkən onun rəhbərliyi tərəfindən müəyyən edilir

77. İmtiyazlı səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- 100 faizini təşkil etməlidir
- hədd yoxdur
- 75 faizindən az ola bilməz
- 50 faizindən çox olmalıdır
- ✓ 25 faizindən çox ola bilməz

78. Adi səhmlər səhmdar cəmiyyətin Nizamnamə kapitalının:

- hədd yoxdur
- 50 faizindən çox ola bilməz
- 100 faizini təşkil etməlidir
- 25 faizindən çox ola bilməz
- ✓ 75 faizindən az ola bilməz

79. Firmanın təşkilati-hüquqi formalarına daxildir

- ✓ məhdud məsuliyyətli müəssisə və səhmdar cəmiyyət
- istehsal, kommersiya və xidmət müəssisələri
- özəl müəssisə və müştərək müəssisə
- dövlət müəssisəsi və xarici müəssisə
- kiçik, orta və iri müəssisələr

80. Assosiasiya nədir?

- ✓ müəyyən məqsədə çatmaq üçün iqtisadi cəhətdən müstəqil müəssisə, təşkilat və fiziki şəxslərin birliyi, ittifaqıdır
- iqtisadi təyinatı, konstruksiyası və hazırlanma texnologiyasına görə həmcins məhsul istehsal edən müəssisələrin ittifaqıdır
- məqsədi iştirakçılar (tərəflər) arasında satış və xammal tədarükü sahəsindəki rəqabəti azaltmaq və bazarlara nəzarət yolu ilə inhisar mənfəəti əldə etməkdir
- istehsal rəqabət qabiliyyətini və səmərəliliyini yüksəltmək, elmi-texniki tərəqqini sürətləndirmək, investisiya layihələri və proqramlarını birgə həyata keçirmək məqsədi ilə qrup iştirakçılarının maddi və maliyyə ehtiyatlarını müqavilə əsasında birləşməsidir
- konkret və həm də miqyasına görə nəhəng bir iqtisadi layihəni reallaşdırmaq üçün müəssisə və təşkilatların müqaviləyə əsaslanan müvəqqəti birliyi

81. Aşağıdakılardan hansı sahibkarlığın təşkilati-iqtisadi formalarına aid deyil?

- ✓ maliyyə-istehsal qrupları
- kartel
- konsorsium
- sindikat
- assosiasiya

82. Müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatdan keçərək ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs və ya fərdi sahibkar necə adlanır?

- ✓ ticarət subyekti

- kommersant
- biznesmen
- konqlemerant
- ticarət obyektı

83. Konkret bir müəssisənin səhmlərinin sahibi onun...

- ✓ mülkiyyətçisidir
- debitorudur
  - şərikidir
  - rəhbəridir
  - kreditorudur

84. Səhmdar cəmiyyətinin bir səhminin sahibi onun

- ✓ şərikidir
- debitorudur
  - rəhbəridir
  - mülkiyyətçisidir
  - kreditorudur

85. Hansı müəssisələr şərikli müəssisələrdir

- ✓ bu və ya digər fəaliyyət növünün həyata keçirilməsində şəxslərin birliyini özündə əks etdən
- fərdi və kollektiv sahibkarlıq fəaliyyətini əks etdirən
  - dövlət və xüsusi mülkiyyətə məxsus müəssisələr birliyi
  - firmalar, müəssisələr, şirkətlər
  - fərdi müəssisələrin birliyi

86. Sahibkarların sayına görə müəssisələrin hansı növlərini tanıyırsınız

- ✓ fərdi və kollektiv
- fiziki və hüquqi şəxslər
  - müəssisə, təşkilat
  - idarə
  - idarə, təşkilat, müəssisə

87. Fəaliyyət növünə görə sahibkarlıq fəaliyyəti necə qruplaşdırılır

- ✓ istehsal, ticarət, maliyyə, məsləhət və s.
- istehlak malları, istehsal vasitələri, kənd təsərrüfatı məhsulları
  - fərdi, kollektiv
  - dövlət, kooperativ
  - şəhər, kənd, qəsəbə və s.

88. Konqlomeratlar nədir? Nə vaxt və harada yaranıb

- ✓ bir-biri ilə əlaqəsi olmayan müəssisələrin iri kampaniyalar tərəfindən udulması ilə yaranması 60-cı illərdə ABŞ-da yaradılmışdır
- xırda iflasa uğrayan müəssisələrin birliyi, 50-ci illərdə İngiltərədə yaranıb
  - iri və xırda müəssisələr birliyi, 60-cı illərdə Fransada yaranıb
  - istehsal və satış müəssisələrinin birləşməsidir, 50-ci illərdə Almaniyada yaranıb
  - iri müəssisələr birliyi, 50-ci illərdə Yaponiyada yaranıb

89. Öz ölkəsinin istehsalçıları və topdansatış tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansatış və pərakəndə satış tacirlərinə, sənaye istehsalçılarına satan firmalar 0203

- ✓ ticarət firmalarıdır
- broker firmalarıdır
  - idxalatçı firmalarıdır
  - vasitəçi firmalarıdır

- istehsal firmalarıdır

90. 60-cı illərdə ABŞ-da yaradılmış olan və bir-biri ilə əlaqəsi olmayan müəssisələrin iri kampaniyalar tərəfindən udulması yolu ilə yaradılması necə adlanır? 0203

- √ konqlomeratlar
- monopolistlər
- sindikatlar
- oliqarxlar
- inhisarlar

91. Əmtəə və xidmətlərin hazırlanması və reallaşdırılması yolu ilə şəxsi maraqlarını həyata keçirən təsərrüfat vahidi necə adlanır?

- √ firma
- səhmdar cəmiyyət
- məhdud məsuliyyətli cəmiyyət
- təşkilat
- müəssisə

92. Ticarət firmaları nədir

- √ öz ölkəsinin istehsalçıları və topdansaş tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansaş və pərakəndə satış tacirlərinə, sənaye istehsalçılarına satan firmalardır
- hər hansı bir əmtəə və ya çeşid üzrə oxşar əmtəələrin xaricdə satışı ilə məşğul olan firmalardır
- geniş çeşiddə, əsasən istehlak mallarının satış ilə məşğul olan və bir neçə sahəsinin məhsulunu xaricə ixrac edən firmalardır
- öz adından və öz hesabına əmtəələrin alqı-satqısı əməliyyatlarını həyata keçirən firmalardır
- öz hesabına daxili bazarda əmtəələri alıb sonra öz adından xaricdə satan ticarət müəssisələridir

93. Inhisarlar hansı formalarda fəaliyyət göstərir

- √ kartel, sindikat, trest, konsern, konsorsum və s.
- firma, müəssisə, trest, banklar
- konsorsum, şirkət, istehsal müəssisələri
- istehsal və satış müəssisələri, banklar və s.
- müəssisə, firma, təşkilat, birliklər və s.

94. Firma nədir?

- √ əmtəə və xidmətlərin hazırlanması və reallaşdırılması yolu ilə şəxsi maraqları həyata keçirən təsərrüfat vahididir
- istehlakçıların tələbini ödəyən müəssisədir
- istehlakçıların tələbini ödəyən və onların maraqlarını təmin edən hüquqi şəxslərdir
- mal satışını həyata keçirən təsərrüfat vahidləri
- malları istehsal edən və satan müəssisədir

95. İdarəetmənin məqsədləri hansılardır

- √ strateji, taktiki, operativ
- strateji, taktiki, texnoloji
- texniki, cari, operativ
- operativ, texniki, texnoloji
- strateji, texniki, texnoloji

96. Yeni ticarət formalarının inkişafına nələrə aid etmək olar?

- √ kataloqlar üzrə ticarət, televiziya vasitəsilə ticarət, elektron ticarət
- ticarət mərkəzləri, ticarət evləri, ticarət zalları
- supermarketlər, mini marketlər, hipermarketlər
- ticarət mərkəzləri, internet marketing
- univermaqlar, universamlar, qastranomlar

97. Ticarət subyekti nədir
- √ müəyyən edilmiş qaydada qeydiyyatdan keçərək ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi şəxs və ya fərdi sahibkardır
  - sahibkarlar birliyi.
  - əhali tələbatının ödənilməsi üçün fəaliyyət göstərən təsərrüfat elementidir
  - sonradan satış məqsədilə malların alqı-satqısını həyata keçirən və xidmətlər göstərən ticarət müəssisəsidir
  - təsərrüfat və hüquqi müstəqilliyə malik olan, malların alqı-satqı yolu ilə istehsalçıdan istehlakçıya yönəldilməsini həyata keçirən və öz şəxsi maraqlarını realizə edən tədavül sahəsinin əsas elementidir
98. Mülkiyyət formalarına görə müəssisələr necə qruplaşdırılır
- √ dövlət, bələdiyyə, xüsusi, ictimai təşkilatlara aid olan müəssisələr
  - mağaza, firma, şirkət
  - istehsal, maliyyə, nəqliyyat təşkilatlarının müəssisələri
  - kənd, şəhər istehlak cəmiyyətləri ittifaqının müəssisələri
  - istehlak kooperasiyası, istehlak cəmiyyətlərinin müəssisələri
99. Mal, məhsul; qiymət; yerləşdirmə; yeridilmə; insanlar ..... əsas tərkib hissələridir
- √ ticarət marketinqi strukturunun
  - reklamın
  - bazar infrastrukturunun
  - müəssisə strukturunun
  - bazar strukturunun
100. Ticarət marketinqinin strukturu (quruluşu) hansı əsas tərkib hissələrindən ibarətdir?
- ümumiləşdirilmiş məhsul; ticarət markası; yerləşdirmə; yeridilmə; insanlar
  - konkret istehlak malları; Qiymət; Yerləşdirmə; Reklam; İnsanlar
  - √ mal, məhsul; qiymət; yerləşdirmə; yeridilmə; insanlar
  - mal, məhsul; qiymət; istehlak dəyərliliyi; yeridilmə; insanlar
  - əmtəə nişanı; qiymət; yerləşdirmə; yeridilmə; alıcılar
101. Ticarətin potensialı hansı iqtisadi göstəricinin tərkib hissəsidir?
- mal dövriyyəsinin
  - mal ehtiyatlarının
  - √ iqtisadi potensialın
  - əsas fondların
  - dövriyyə fondlarının
102. Ticarət potensialı deyərkən nə başa düşülür?
- əsas və dövriyyə fondlarından effektiv istifadə edilməsidir
  - müəyyən dövr- zaman kəsiyində bazara çıxarılan mal çeşidlərinin məcmuu
  - müəyyən trixi dövrdə bütövlükdə ticarət aparatının , ayrılıqda firma və müəssisə kollektivinin birgə əməyi
  - √ tələbatının dəyişilməsinə uyğun surətdə satışa mal çıxarmaq və onu yüksək səviyyədə realizə etmək iqtidarı və imkanlarının məcmuu
  - alıcılara mədəni xidmət göstərilməsi şəraitidir
103. Bazarların ərazisi hansı hissələrə bölünür
- istehsal və ticarət
  - ticarət və xidmət
  - √ ticarət, xidmət və nəqliyyat
  - anbar, nəqliyyat və bank
  - istehsal, ticarət və istehlak
104. Ə-P düsturu nəyi ifadə edir?
- √ malların ticarət müəssisələrindən istehlakçılara keçməsinə

- istehlak, mübadilə bə bölgünü ifadə edir
- istehsaldan istehlakçıya keçməsinə
- istehsaldan istehlakçıya keçməsinə
- malların istehsal müəssisələrindən ticarət müəssisələrinə keçməsinə

105. P-Ə düsturu nəyi ifadə edir?

- ✓ malların istehsal müəssisələrindən ticarət müəssisələrinə keçməsinə
- istehlak, mübadilə bə bölgünü ifadə edir
- istehlak bə mübadiləni bölüşdürür
- istehsaldan istehlakçıya keçməsinə
- malların ticarət müəssisələrindən istehlakçıya çatdırılmasını ifadə edir

106. Xalis milli məhsuldan bütün dolay vergiləri çıxıldıqdan sonra yerdə qalan hissəsi necə adlanır?

- mal dövriyyəsi
- mənfəət
- ✓ milli gəlir
- ümumdaxili məhsul
- məcmu məhsul

107. Milli gəlir nədir?

- Milli məhsuldan xalis gəlir çıxıldıqdan sonra yerdə qalan hissədir
- Məcmu daxili məhsuldan məcmu milli məhsulu çıxıldıqdan sonra qalan hissə
- Məcmu milli məhsuldan sonra qalan hissə
- Milli məhsuldan xalis milli məhsulu çıxıldıqdan sonra qalan hissə
- ✓ Xalis milli məhsuldan bütün dolay vergiləri (əmək haqqı, mənfəət, faiz , rentalar) çıxıldıqdan sonra yerdə qalan hissədir

108. Pul tədavülünün formaları hansılardır?

- kredit pullar və akkreditivlər
- akkreditivlər, veksellər, çeklər
- ✓ nağd və nağdsız
- veksellər və çeklər
- nağd hesablaşmalar və kağız pullar

109. Tələb bazarı hansıdır?

- ✓ tələb az, təklif çox olan bazar
- tələb və təklifin bir-birini tarazlaşdırdığı bazar
- tələb çox, təklif çox olan bazar
- tələb az, təklif az olan bazar
- tələb çox, təklif az olan bazar

110. Təkrar istehsal prosesi nədir?

- ✓ sərf olunmuş kapitalın istehsala qayıtması və izafi dəyərin bir hissəsinin yığıma çevrilməsi yolu ilə istehsal prosesinin təkrarı
- istehsal olunmuş əmtələrin məcmuudur
- istehsal vasitələri dəyərini ödəmək və izafi dəyərin bir hissəsinin yığıma çevrilməsi prosesi
- istehsal olunmuş məhsulun təkrar pula çevrilməsi prosesi
- istehsal başa çatdıqdan sonra ona sərf edilən pul vəsaitinin , habelə izafi dəyərin istehsal şeylərinin dəyərində təkrar təcəssümü

111. Asudə vaxt nə cür hesablanır?

- Asudə vaxt =Sutkalıq vaxt-İş vaxtı+İstehlak vaxtı
- Asudə vaxt =Sutkalıq vaxt+İş vaxtı+İstehlak vaxtı
- Asudə vaxt =Sutkalıq vaxt+(İş vaxtı-İstehlak vaxtı)
- ✓ Asudə vaxt =Sutkalıq vaxt-(İş vaxtı+İstehlak vaxtı)
- Asudə vaxt =Sutkalıq vaxt-(İş vaxtı-İstehlak vaxtı)

112. Cəmiyyətin bir sutkalıq vaxtı neçə hissədən ibarətdir

- 8.0
- 5.0
- ✓ 3.0
- 2.0
- 4.0

113. İstehlak təyinatlı mallar bazarı hansıdır?

- hazır məhsul istehsal edən firmalardır
- malı öz şəxsi istehlakı üçün alan firmaların bazarıdır
- ✓ malları son istehlakçıya satmaq üçün alan kompaniyaların bazarıdır
- malı satmaq üçün alan kompaniyalardır
- sənaye mallarını əldə edən ayrı-ayrı şəxslərdir

114. Qeyri-material aktivlərinə aid deyil:

- patent
- ✓ taralar
- ticarət markaları
- lisenziyalar
- mal nişanları

115. Birja sözü nədir?

- ✓ pul kisəsi
- tələbi öyrənən
- mal satan
- ticarəti malla təmin edən
- bazarı tənzimləyən

116. Hazırda beynəlxalq sövdələşmələrdə kimlər vasitəçilik edirlər

- ✓ birjalar
- ticarət müəssisələri
- təşkilatlar
- trestlər
- firmalar

117. Təsərrüfat və hüquqi müstəqilliyə malik olan, malların alqı-satqı yolu ilə istehsalçıdan istehlakçıya yönəldilməsini həyata keçirən və bazarda təmsil olunan insanların tələbatlarının təmin edilməsi vasitəsilə öz şəxsi maraqlarını realizə edən tədavül sahəsinin əsas elementi...

- ✓ ticarət müəssisəsi
- istehsal müəssisəsi
- sahibkarlıq strukturu
- bazar elementi
- ticarət subyekti

118. İqtisadiyyatda ticarətin rolunu izah et

- ölkədə mal ehtiyatlarının yaradılmasında və mal satışının fasiləsizliyinin təmin edilməsində iştirak edir
- mal satışını həyata keçirir
- ✓ istehsal ilə istehlak arasında əlaqələndirici həlqədir, ölkənin pul tədavülü, maliyyə və kredit sistemi arasında əlaqə yaradır və s.
- malların istehsalının həcmi artırır və onun satışını həyata keçirir
- malların tadarükünü, təchizatını və yerdilişini həyata keçirir

119. Firmanın fəaliyyətinə təsir edən xarici mühitin doğurduğu iqtisadi amilə nələr daxildir?

- təsərifat hüququnun inkişaf səviyyəsi, dövlətin sahibkarlığa münasibəti, sahibkarlığın müdafiəsi üçün qanunvericilik aktlarının mövcudluğu və s.
- ticarət müəssisəsinin fəaliyyəti xarakterizə olunur
- ✓ bazarların inkişaf səviyyəsi, ölkənin maliyyə, pul-kredit və vergi siyasəti, rəqabətin dərəcəsi, gəlirlərin bölgüsünün xarakteri və s.
- ölkədaxili siyasi sabitlik , dövlətlə cəmiyyətin qarşılıqlı münasibətləri
- firmanın yerləşdiyi regionun iqlim şəraiti, əmək qabiliyyətli əhəlinin sayı, onların cins-yaş tərkibi və s. ölkə sənayesinin, elm və texnikasının inkişaf səviyyəsi, tətbiq olunan texnoloji istehsal üsulunun mükəmməllik dərəcəsi

120. Hansı inhisarçı birliklər istehsal sahəsində müstəqilliyə malik olurlar ?

- konsernlər
- pullar.
- ✓ sindikatlar
- kartellər
- trestlər

121. Kartellərin yaradılmasında əsas məqsəd nədən ibarətdir?

- ✓ rəqabətin məhdudlaşdırılması
- mənfəət normasının artması.
- qiymətlərin artırılması .
- kartel üzvləri arasında ideya və yeniliklərin mübadiləsi
- İnhisar gəliri əldə etmək.

122. Mülkiyyət xarakterinə görə firmalar bölünür:

- ✓ xüsusi, kooperativ, dövlət
- xüsusi, kooperativ, dövlət, müştərək
- xüsusi kooperativ , ticarət
- xüsusi kooperativ SC
- xüsusi, kooperativ , MMC

123. Sahibkarlar Birliyi firmadan ne ilə fərqlənir?

- Sahibkarlar Birliyi bazarı blok etmək üçün yaradılır
- Heç bir fərqi yoxdur
- ✓ Sahibkarlar Birliyi tərkibinə daxil olan sahibkarların maraqlarını qoruyur
- Sahibkarlar Birliyi firmalardan çox mənfəət əldə edir.
- Sahibkarlar Birliyi hüquqi şəxsdir, firmalar isə yox

124. Ticarət preferensi nədir

- azad ticarət zonasının yaradılmasıdır
- müəyyən vaxt ərzində mövcud qiymətlər şəraitində ticarətin vəziyyəti
- bir növ vahidinin miqdarının başqa növ əmtəə vahidinin miqdarına tədavi nisbəti
- ✓ siyasi ticarət üsul ifadəsində bir dövlətin digər dövlətə qarşılıqlı əsasda etdiyi güzəştlərdir
- müəyyən iqtisadi birliklərin yaradılmasıdır

125. Xarici ticarət nəzəriyyələrindən hansıları dövlətin müdaxiləsini nəzərdə tutur

- Ölkələrin oxşarlığı və asılılıq , nəti üstünlük nəzəriyyələri
- ✓ Merkantelizm, neomerkantelizm və asılılıq nəzəriyyələri
- Məmləkətin ölçüsü, a millərin qarşılıqlı əlaqələri, malın həyatiliyi dövrləri
- Neomerkantelizm, nisbi üstünlük, amillərin qarşılıqlı əlaqələri
- Merkantelizm, qəti üstünlük, ölkələrin ölçüsü

126. Gömrük rüsumunun müdafiə funksiyası

- ölkəyə mal gətirilməsinin qarşısını almaqdır

- bir sahənin inkişafının həvəsləndirilməsi və digərinin ləngidilməsi vasitəsilə istehsalın quruluşunun formalaşdırılmasına təsir göstərməyə xidmət edir
- büdcənin gəlir hissəsinin doldurulmasını təmin edir
- ✓ milli iqtisadiyyatı həddən artıq rəqabətdən qoruyur
- ölkədən mal çıxarılmasının stimullaşdırılmasına xidmət edər

127. İxrac firmaları hansı firmalardır?

- ✓ öz hesabına daxili bazarda əmtələri alıb sonra öz adından xaricdə satan ticarət müəssisələridir
- öz adından və öz hesabına əmtələrin alqı- satqısı əməliyyatlarını həyata keçirən firmalardır
- geniş çeşiddə, əsasən istehlak mallarının satışı ilə məşğul olan və bir neçə sahənin məhsulunu xaricə ixrac edən firmalardır
- hər hansı bir əmtəə və ya çeşid üzrə oxşar əmtələrin xaricdə satışı ilə məşğul olan firmalardır
- öz ölkəsinin istehsalçıları və topdan satış tacirlərindən malı alıb xaricdə və xaricdən mal alıb yerli topdansatış və pərəkəndə satış tacirlərinə, sənaye istehlakçılarına satan firmalardır

128. Gömrük tarifinin (rüsumu) fiskal nəzarət funksiyası nəyə xidmət edir?

- ✓ büdcənin gəlir hissəsinin doldurulmasının təmin edilməsinə
- milli iqtisadiyyatın həddən artıq rəqabətdən qorunmasına
- bir sahənin inkişafının həvəsləndirilməsini və digərinin ləngidilməsi vasitəsi ilə istehsalın quruluşunun formalaşdırılmasına təsir göstərməyə
- sərhəddən keçən mallara görə vergilərin yığılmasına
- daxili bazarın qorunması üçün idxal və ixrac əməliyyatlarının tənzimlənməsinə və struktur dəyişikliklərin stimullaşdırılmasına

129. Xaricdən mal alınması üzrə agent firması hansı firmalardır?

- öz prinsipialı üçün xaricdən mal alınması əməliyyatlarını yerinə yetirən firmalardır
- öz ölkəsini bir və ya bir neçə sənaye firmasının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış agent müqavilələri əsasında fəaliyyət göstərən firmalardır
- öz ölkəsinin komitentinin hesabına öz adından xarici istehsalçılarda sifarişləri yerləşdirən və öz ölkəsini alıcısının nümayəndəsi olan firmalardır
- ✓ alıcıya istehsalçı-ixracatçının adından verdiyi kreditlərə görə riski öz üzərinə götürən və alıcıdan onun ödəmə qabiliyyətinə malik olması barədə sübut tələb etməyən firmalardır
- müqavilənin şərtindən asılı olaraq prinsipialın adından və onun hesabına sövdələşmələrin bağlanmasında vasitəçilik edən firmalardır

130. Kvota nədir

- malların AR-nın gömrük ərazisindən bu əraziyə qaytarılmaq haqqında öhdəliyin götürülmədən aparılmasından ibarət gömrük rejimidir
- xarici malların Gömrük Məcəlləsinə və gömrük işi üzrə qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq idxal gömrük rüsumları alınmadan AR-nın gömrük ərazisindən ixrac olunmasından ibarət gömrük rejimidir
- ✓ müəyyən dövr ərzində əmtənin ixracına və idxalına verilmiş icazənin maksimal həcmidir
- müəyyən sayda əmtənin şərtləşdirilmiş sayda digər bir əmtəyə dəyişdirilməsini nəzərdə tutan sövdələşmədir
- qarşılıqlı tələblərin və öhdəliklərin nəzərə alınmasına

131. Xarici ölkələrdə aktiv vəsaiti olan milli inhisarlar necə adlanır?

- sindikatlar
- törəmə (qız)müəssisələr
- filliallar
- ✓ transmilli korporasiyalar
- konsersiumlar

132. Transmilli korporasiya nədir?

- ✓ xarici ölkələrdə aktiv vəsaiti olan milli inhisarlar
- istehsalda, əmtənin satışında aparıcı vəziyyətinə görə dünya bazarında fəaliyyət göstərən beynəlxalq reklam kompaniyasıdır
- istehsalda, əmtənin satışında aparıcı vəziyyətinə görə dünya bazarında fəaliyyət göstərən ştab kvartiradır
- həm ixrac, həm müştərək müqavilələr əsasında fəaliyyət göstərən ixrac idarəsidir
- həm ixrac, həm müştərək müqavilələr əsasında fəaliyyət göstərən beynəlxalq filialdır

133. Qəti üstünlük nəzəriyyəsinin əsasını kim qoyub

- √ A Smit
- E. Xekşer
- K. Marks
- D. Rikardo
- F.Kotler

134. Xarici ticarət əməliyyatlarının tərtibat texnikası aşağıdakılardan hansını nəzərdə tutmur

- √ sərhədlərdən əmtəələrin buraxılması
- alıcı tərəfindən sifarişin təsdiq edilməsi
- danışıqlarda iştirak etmək
- müqavilələrin tərtib olunması və imzalanması
- oferta (təkliflərin) göndərilməsi

135. Aşağıdakılardan hansı xarici ticarət əməliyyatlarının təşkili mərhələlərinə aid deyil

- √ xarici ticarətin planlaşdırılması və idarə edilməsi
- xarici bazarda reallaşdırmaq məqsədi ilə ixrac resurslarının üçün kontraqentlərin axtarışı və seçilməsi
- müqavilələr bağlamaq üçün kontraqentlərin axtarışı və seçilməsi
- müqavilələrin bağlanması və yerinə yetirilməsi
- xarici bazarın və onun konyukturunun öyrənilməsi

136. Gömrük tarifi dedikdə nə başa düşülür

- √ bütün cavablar doğrudur
- əlamətlər əsasında bölmələr, qruplar və yarımqruplar üzrə bölünməklə siyahısına əsasən formalaşdırılır
- xarici ticarətin əsas iqtisadi nizamlayıcısıdır
- xarici ticarətin tənzimlənməsinin tarifmetodudur
- əmtəə və malların qruplar üzrə gömrük rüsumlarının siyahısı

137. Ticarət müəssisələri xarici dövlətlərlə ticarət əlaqələrini necə həyata keçirirlər

- √ Xarici dövlətlərdə sifariş planlarının tərtib edilməsi
- Bağlanmış müqavilələrin ümumi müddəti
- İdxal və ixrac əməliyyatlarının tərtib edilməsi
- Ticarət müəssisənin ümumi ticarət fəaliyyətinin təhlil edilməsi
- Pərakəndə mal dövriyyəsinin ümumi həcmnin hesablanması

138. Azad ticarət nədir

- məhdudlaşdırıcı tədbirlə səciyyələnməyən offşor zona
- məhdudlaşdırıcı tədbirlə səciyyələnməyən daxili ticarət
- məhdudlaşdırıcı tədbirlə səciyyələnməyən daxili və xarici ticarət
- məhdudlaşdırıcı tədbirlə səciyyələnməyən azad ticarət zonası
- √ məhdudlaşdırıcı tədbirlə səciyyələnməyən xarici ticarət

139. Xarici ticarətin məqsədi dedikdə nə başa düşülür?

- √ Dövlətin digər ölkələrlə münasibətlərinə məqsədyönlü təsiri
- Ölkənin digər ölkələrlə idxal-ixrac əməliyyatları
- Dövlətin binyəlxilq əmək bödgüsünə qoşulması
- Dövlətin digər ölkələrlə müqavilə-hüquqi münasibətləri
- Dövlətin digər ölkələrlə iqtisadi əlaqələri

140. Nisbi üstünlük nəzəriyyəsi kimə məxsusdur

- √ A Smit
- E. Xekşer
- K. Marks
- D. Rikardo

- F.Kotler

141. Ölkənin xarici ticarət fəaliyyətinin əsasını nə təşkil edir?

- √ İdxal-ixrac əməliyyatları
- İdxal-ixrac, saldo əməliyyatları
- Faktoring, lizinq,françayzinq əməliyyatları
- Kvotalar, embarqo və digər tarif məhdudiyətləri
- Alqı-satqı kommersiya əməliyyatları

142. Xarici ticarət siyasətinin məqsədlərinə aşağıdakılardan hansı daxil deyil?

- √ Ölkənin xarici ticarət maraqlarını iqtisadi təhlükəsizlikdən üstünlükdə tutma
- Məmləkətin zəruri istehsal vasitələri, habelə özündə istehsal olunmayan yaxud qıt olan şəxsi istehlak şeyləri ilə təmin edilməsi
- İdxalat və ixracat üzrə qiymət nisbətlərinin dəyişməsi siyasətində fəal iştirak etmə
- Ölkənin beynəlxalq əmək bölgüsünə qoşulması üsullarının seçilməsi, işlənilib hazırlanması
- Ölkənin iqtisadiyyatı strukturunun məqsədyönlü qurulması və qarşıya çıxan yeni beynəlxalq problemlərə uyğun surətdə onun yenidən dəyişməsi

143. Proteksionizm nədir

- √ Vətən iqtisadiyyatını xarici təsirlərdən, rəqabətdən qorumaq siyasətidir
- Sərbəst ticarət siyasətindən fərqli bir siyasətdir
- Himayəçilik iqtisadi inkişafın müəyyən bir səviyyəsində meydana gəlir
- Milli iqtisadiyyatı xarici investordan qorumaq üçün aparılan təbliğatdır
- Ədalətsiz bazar qüvvələrinin təsirini zəiflətmə siyasətidir

144. Xarici ticarət hansı dövrdə meydana gəlmişdir?

- √ quldarlıq dövründə
- Feodalizm dövründə
- E.ə. I minillikdə
- E.ə. IV minilliyin axırlarında
- E.ə. II minillikdə

145. Sahibkarlar ittifaqları aşağıdakıların funksiyalarını yerinə yetirməyə çalışırlar

- √ kartellərin
- Beynəlxalq təşkilatların
- Qeyri-hökumət təşkilatlarının
- firmaların
- Dövlət təşkilatlarının

146. Firmanın əsas məqsədinə aiddir:

- √ mənfəət əldə etmək
- Məhsulun istehlakını həyata keçirmək
- Sahibkarlara kömək etmək
- sahibkarların maraqlarını qorumaq
- Biznesmenlərin maraqlarını müdafiə etmək

147. Fond birjası hansı vəzifəni yerinə yetirir

- √ qiymətli kağızların bazar qiymətlərini müəyyən etmək
- qiymətli kağızların əlverişli qiymətlərlə satışını təşkil etmək
- mənfəət əldə etmək
- bazar iştirakçılarını məlumatlandırmaq
- istehlakçıların tələbini ödəmək

148. Əmtəə birjasında hansı əməliyyatlar həyata keçirilir

- √ əmtəələr nümunələr üzrə alınıb-satılır, onlara tələb və təklif bütöv bir ölkələr qrupu, dünya bazarı miqyasında cəmləşir
- malların topdansatış ticarət vasitəsilə satışı
- malların nəğdi satışı
- xammal və hazır məhsulun satışı
- xammal və hazır məhsulun açıq satışı

149. Birjanın hansı növləri vardır

- √ əmtəə, fond, valyuta, əmək
- mal, dövriyyə, onun quruluşu
- mal, dövriyyə, onun quruluşu
- alıcılar, müəssisələr, firmalar
- müəssisə, firma, təşkilat

150. Birjanın əsas vəzifəsinə nələr daxildir

- √ əmtəə, kapital, valyuta və iş qüvvəsi bazarının işini qaydaya salmaq, onların normal fəaliyyətini təşkil etmək
- müəssisələri texniki vasitələrlə təchiz etmək
- istehlakçıların tələbini öyrənmək, müəssisəni mal ilə təchiz etmək
- müəssisələrin normal işini təmin etməkdir
- müəssisələri malla təmin etmək

151. Pərakəndə ticarətdə çeşidin formalaşması nədir

- əmtəələrin qiymətinin, keyfiyyətinin, təyinatının nəzərə alınması ilə komplektləşdirilməsidir
- müəyyən bir tələbatın tam ödənilməsi üçün alıcı istəklərinə uyğun əmtəələrin seçilməsi, komplektləşdirilməsidir
- əhalinin ərzaq və qeyri-ərzaq mallarına olan tələbatının maksimum dərəcədə tam və dolğun şəkildə ödəmək və bununla bərabər tələbata fəal təsir göstərmək məqsədilə mallara olan ehtiyacı öyrənməyə yönəldilməsi başa düşülür
- əhalinin ərzaq və qeyri-ərzaq mallarına olan tələbatının maksimum dərəcədə tam və dolğun şəkildə ödəmək və bununla bərabər tələbata fəal təsir göstərmək məqsədilə mallara olan ehtiyacı öyrənməyə yönəldilməsi başa düşülür
- tam alıcı kompleksinə aid olan əmtəələrin kompleksləşdirilməsidir
- əhalinin tələbinə uyğun əmtəələrin hazırlanması və bazara təklifdir
- √ əhalinin ərzaq və qeyri-ərzaq mallarına olan tələbatının maksimum dərəcədə tam və dolğun şəkildə ödəmək və bununla bərabər tələbata fəal təsir göstərmək məqsədilə mallara olan ehtiyacı öyrənməyə yönəldilməsi başa düşülür

152. Aşağıdakılardan hansı gomruk rusumunun funksiyalarıdır?

- sığorta, rasionallaşdırma, qoruma
- √ fiksal, proteksionist, balanslaşdırıcı
- fiksal, nəzarət, bölüşdürücü
- planlaşdırma, nəzarət, həvəsləndirmə,
- tənzimləyici, fiksal, sığorta

153. İxracatın stimullaşdırılmasının əsas vasitəsi aşağıdakıdır:

- √ ixracatın dövlət tərəfindən kreditləşdirilməsi
- ixracatçıların məlumatlandırılması və konsultasiya edilməsi
- ixracatın və ixracat kreditlərinin dövlət sığortası
- ixracatın lisenziyalaşdırılması
- ixracatın birbaşa subsidiyalaşdırılması

154. Aşağıdakılardan hansı xarici ticarətin tənzimlənməsinin qeyri-tarif metodlarına aiddir?

- √ kvotalaşdırma
- aksiz vergiləri
- vergi və rusumlar
- ixracat rusumlar
- əlavə dəyər vergisi

155. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin qeyri-iqtisadi metodlarına aiddir:

- √ kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, “konullu” məhdudiyyətlər
- subsidiyalar, kreditləşdirmə, dempinq
- müqavilə və razılaşmalar
- dövlət tədarukləri
- vergi və rusumlar

156. Xarici ticarətin tənzimlənməsinin maliyyə metodlarına aiddir:

- kvotalaşdırma, lisenziyalaşdırma, “konullu” məhdudiyyətlər
- gómruk kvotası və gómruk rusumları
- √ subsidiyalar, kreditləşdirmə, dempinq
- vergi və rusumlar, texniki maneələr
- dövlət tədarukləri

157. Ticarət siyasətinin gizli metodlarına aiddir:

- √ vergi və rusumlar, texniki maneələr, dövlət tədarukləri, daxili komponentlərin tətbiqi
- idxal rusumu və kvotası
- subsidiyalaşdırma və kreditləşdirmə
- idxalatın “konullu” məhdudiyyəti
- ixracat ucun munasib tarif

158. İxracın “konullu” məhdudiyyətlərinə aiddir:

- √ lisenziyalaşdırma
- ixrac kvotası
- kvotalaşdırma
- idxala birtərəfli məhdudiyyət
- ixracın subsidiyalaşdırılması

159. Beynəlxalq alqı-satqı əqdlərində əsas ödəniş üsulları bunlardır:

- √ Nəqd, avans və kredit yolu ilə ödəniş
- Nəqd, qarışıq ödəniş, avans ödənişi və kredit yolu ilə ödəniş
- Nəqd, qarışıq ödəniş və avans ödənişi
- Nəqd və avans ödənişi
- Nəqd və kredit yolu ilə ödəniş

160. Satılan malın adı, xarakteristikası və çeşidi aşağıdakılarda göstərilir:

- Alqı-satqı müqaviləsi üzrə təlimatlarda
- Alqı-satqı müqaviləsinin preambulasında
- Nəqliyyat qaiməsində
- √ Alqı-satqı müqaviləsinin obyektı barədə müddələrdə
- Alqı-satqı müqaviləsinin əsas (baza) şərtlərində

161. Aşağıdakılar alqı-satqı müqaviləsinin vacib şərtidir:

- Malın daşınması və təhvil verilməsi üsullarının müəyyən edilməsi
- Ödəniş metodlarının müəyyən edilməsi
- Malın qiymətinin müəyyən edilməsi
- Müqavilədə İNKOTERMS şərtlərinin olması
- √ Mal üzərində mülkiyyət hüququnun satıcıdan alıcıya keçməsi

162. Vasitəçinin öz adından və öz hesabına aldığı malı alıcıya öz adından və öz hesabına satırsa, belə sövdələşmə necə adlanır?

- √ distribütor
- konsiqnasiya

- komission
- sadə vasitəçilik
- agent

163. Beynəlxalq statistikada idxal ixrac əməliyyatlarının uçotu zamanı məhsulların qiyməti nəyə əsasən uçota alınır:

- √ alqı-satqı kontraktlarında göstərilən qiymətə əsasən
- dünya qiymətlərinə əsasən
- ticarət vasitəçilərinə verilən mükafatı toplamaqla
- alqı-satqı kontraktlarının qiymətinə əsasən
- ticarət vasitəçilərinə verilən mükafata əsasən

164. Dempinq nədir?

- ticarət siyasətinin maliyyə qeyri-tarif metodu olaraq ixrac qiymətlərinin normal qiymətlərdən yuxarı qaldırılması yolu ilə əmtəələrin xarici bazarlara ixracının dəstəklənməsini nəzərdə tutur
- ticarət siyasətinin gizli qeyri-tarif metodu olaraq ixrac qiymətlərinin normal qiymətlərdən yuxarı qaldırılması yolu ilə əmtəələrin xarici bazarlara ixracının dəstəklənməsini nəzərdə tutur
- √ ticarət siyasətinin maliyyə qeyri-tarif metodu olaraq ixrac qiymətlərinin normal qiymətlərdən aşağı səviyyəyə salınması yolu ilə əmtəələrin xarici bazarlara ixracının dəstəklənməsini nəzərdə tutur
- ticarət siyasətinin gizli qeyri-tarif metodu olaraq ixrac qiymətlərinin normal qiymətlərdən aşağı səviyyəyə salınması yolu ilə əmtəələrin xarici bazarlara ixracının dəstəklənməsini nəzərdə tutur
- ticarət siyasətinin tarif metodu olaraq ixrac qiymətlərinin normal qiymətlərdən aşağı səviyyəyə salınması yolu ilə əmtəələrin xarici bazarlara ixracının dəstəklənməsini nəzərdə tutur

165. Xarici ticarətdə malların və xidmətlərin alqı-satqısı üzrə müqavilə münasibətlərində iştirak edən tərəflər necə adlanır?

- √ kontagentlər
- komissioner
- broker
- kontroferta
- agentlər

166. Gömrük rüsumlarına cəlb edilərək, həmin rüsumların dərəcəsini əks etdirən sistemləşdirilmiş əmtəə siyahısına:

- √ gömrük tarifləri deyilir
- əlavə dəyər vergisi deyilir
- aksiz vergisi deyilir
- gömrük rüsumları deyilir
- gömrük tarifinin növü deyilir

167. Xarici ticarətin dövlət tənzimlənməsinə aid deyil:

- kvotalaşdırma
- ixracın birbaşa subsidiyalaşdırılması
- √ təkrar idxal
- gömrük tarifləri
- lisenziyalaşma

168. Aşağıdakılardan biri qeyri-tarif tənzimlənmənin gizli metodlarından deyil:

- vergi və yığımlar
- yerli komponentlərin olması tələbi
- √ subsidiyalar
- dövlət alışları
- texniki maneələr

169. Xarici ticarət əməliyyatlarının həyata keçirilməsinin əsas metodları bunlardır:

- transsərhəd və transmilli metodlar
- akkreditiv və inkasso

- ✓ birbaşa və dolayı metodlar
- bank və qeyri-bank metodları
- valyuta və qeyri-valyuta metodları

170. Xaricdən gətirməklə övvəllər ixrac olunmuş və emala məruz qalmamış əmtəənin (malın) satışı necə adlanır?

- ✓ reimport
- əmtəə (mal) mübadiləsi
- təkrar ixrac
- idxal
- barter

171. Firma tərəfindən maşın və avadanlıqların, texnologiyaların, bəzən isə zavodlar komplektinin qərara alınmış avadanlıqda buraxılan xammal, yarımfabrikatlara mübadilə ilə qarşılıqlı tədarüklə satışı nə cür adlanır?

- ✓ kompensasiya sövdələşmələri
- barter
- hayriyyə
- lizinq
- qarşılıqlı tədarük sövdələşmələri

172. Övvəllər başqa bazardan alınmış malın emal olunmadan xarici bazarda satışı necə adlanır?

- ✓ reeksport
- komissiya müqaviləsi
- təkrar idxal
- idxal
- ixrac

173. Avropa birliyinin məqsədi nədir

- ✓ ölkələr arasında gömrük tarifləri və xarici ticarət sahəsində mövcud olan maneələrin aradan qaldırılması yolu ilə ümumi bazar yaradılmasıdır
- üzv ölkələr arasında əmtəə və xidmətlərin hərəkəti zamanı gömrük rüsumlarının aradan qaldırılmasıdır
- sərhədyani ölkələrin ərazisində gömrük anbarlarının yaradılmasıdır
- üzv ölkələr arasında sərhədlərin şərti ləğv olunması və gömrük rüsumları alınmasının aradan qaldırılmasıdır
- ittifaqa üzv olan ölkələrin arasında gömrük tarifləri və miqdar məhdudiyətlərinin ləğv olunması, əmtə və xidmətlərin vahid bazarının yaradılmasıdır

174. Topdansatış ticarətinin mahiyyəti nədən ibarətdir?

- ✓ malın sonrakı satış və ya emal məqsədi ilə bir müəssisə tərəfindən digər müəssisəyə satışdır
- malların və məhsulların emal olunmasıdır
- malların təkrar istehsal olunmasıdır
- malların təkrar dövriyyəyə buraxılmasıdır
- malların və məhsulların əhaliyə birbaşa satışdır

175. Əhali tələbinin formalaşmasına təsir edən tarixi və milli amillərə nələr aiddir

- ✓ əhalinin müxtəlif qruplarının adət və ənənələri, ümumi və milli bayramlar, onların xarakteri
- bütün cavablar düzdür
- mağazaların ixtisaslaşdırılması və yerləşdirilməsi, mağazaların tipləşdirilməsi və əhalinin sayı, peşə, cins və yaş tərkibi, əmək şəraiti və əməyin xarakteri
- əhalinin təhsil səviyyəsi mədəni, mənəvi və fiziki inkişaf səviyyəsi ayrı-ayrı mallara modanın vəziyyəti və s.
- pul gəlirləri, malların istehsalın həcmi və quruluşu, qiymətlərin səviyyəsi, əhalinin yaşayış şəraiti, xidmət sferasının inkişaf səviyyəsi və uzun müddət işlədilən mallara əhalinin tələbatı

176. Əhali tələbinin formalaşmasına təsir edən ictimai amillərə nələr aiddir?

- ✓ əhalinin sayı, peşə, cins və yaş tərkibi, əmək şəraiti və əməyin xarakteri

- mağazaların ixtisaslaşdırılması və yerləşdirilməsi, mağazaların tipləşdirilməsi və əhalinin sayı, peşə, cins və yaş tərkibi, əmək şəraiti və əməyin xarakteri
- əhalinin yaşayış şəraiti, xidmət sferasının inkişaf səviyyəsi və uzun müddət işlədilən mallara əhalinin tələbatı
- əhalinin təhsil səviyyəsi mədəni, mənəvi və fiziki inkişaf səviyyəsi ayrı-ayrı mallara modanın vəziyyəti və s.
- pul gəlirləri, malların istehsalın həcmi və quruluşu , qiymətlərin

177. Əhali tələbinin formalaşmasına təsir göstərən iqtisadi amillərə aid deyildir

- ✓ mağazaların ixtisaslaşdırılması və yerləşdirilməsi
- xidmət sferasının inkişaf səviyyəsi
- qiymətlərin səviyyəsi və əhalinin yaşayış şəraiti
- malların istehsalının həcm və quruluşu ,
- əhalinin pul gəlirləri,

178. Əhali tələbinin formalaşmasına təsir edən iqtisadi amillərə nələr aiddir?

- qiymətlərin səviyyəsi və əhalinin yaşayış şəraiti
- malların istehsalının həcm və quruluşu ,
- əhalinin pul gəlirləri,
- ✓ bütün cavablar doğrudur
- xidmət sferasının inkişaf səviyyəsi

179. Tələbatı formalaşdıran vasitələri aşağıdakı kimi qruplaşdırmaq olar.

- demoqrafik, reklam , təbliğat
- təbliğat, təşviqat, təşkilat
- ✓ iqtisadi, sosial-psixoloji, təşkilati
- ictimai, sosioloji, fizioloji
- istehsal, istehlak, malların qiyməti

180. Tələbat.....

- ✓ bütün cavablar doğrudur
- istehlak qabiliyyətlidir
- ictimai xarakter daşıyır
- iqtisadi kateqoriyadır
- insan fəaliyyəti ilə əlaqədardır

181. Əgər elastiklik əmsalı 1-ə bərabərdirsə və əmtənin qiyməti 10% artıbsa tələbin həcmi necə dəyişəcək?

- ✓ 10% azalacaq
- 10% artacaq
- dəyişilməyəcək
- 1% artacaq
- 1% azalacaq

182. İstehlakın hansı forması vardır?

- xammal və yanacaq istehlakı
- xammal və istehsal istehlakı
- ✓ istehsal və qeyri-istehsal istehlakı
- ərzaq və qeyri-ərzaq malları istehlakı
- xammal və yarımfabrikatlar istehlakı

183. Tələbin proqnozlaşdırılmasında hansı metodlardan istifadə olunur?

- müqayisə, statistik
- balans, riyazi, statistik metodlar
- ✓ ekstrapolyasiya, trend, faktorlu təhlil
- maddi, dəyər və iş

- statistik, qruplaşdırma metodu

184. Bütün alıcıların əmtəələrə yaxud xidmətlərə tələb əyrisi nəyi ifadə edir?

- √ tələbin ümumi həcmi
- mal satışının alıcılıq qabiliyyətinə nisbətini
- məcmu tələbatın pulla ifadəsini
- məcmu təklifin tələbə nisbətini
- tələbin pulla ifadəsini

185. Tələbin həcm və quruluşunun gələcək inkişafı haqqında elmi cəhətdən əsaslandırılmış tövsiyələr sistemi nə cür adlanır?

- √ tələbin proqnozlaşdırılması
- tələbin dəyişilməsi
- alıcılıq qabiliyyətinin artması
- tələbin artırılması üsulu
- tələbin planlaşdırılması

186. Tələbin inkişaf qanunauyğunluğu hansıdır

- bu qanunauyğunluq sosial-iqtisadi vəziyyəti və sabit siyasi vəziyyəti əks etdirir
- bu qanunauyğunluq respublikanın pərakəndə satış mal dövriyyəsində özünü göstərir
- √ tələbin həcmi durmadan artır və onun strukturunda kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri baş verir
- tələbin həcmi durmadan genişlənir və onun infrastrukturunda kəmiyyət dəyişiklikləri baş verir
- tələbin həcmi artır və strukturda kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri baş verir

187. Obyektinə görə tələbat necə təsnifləşdirilir?

- uşaq, gənc, yaşlı əhəlinin tələbatı
- havaya, yeməyə, suya olan tələbat
- √ maddi nemətlərə, mənəvi sərvətlərə və xidmətlərə olan tələbat
- rayon, şəhər əhalisi tələbatı
- kənd, şəhər, qəsəbə əhalisinin tələbatı

188. Tələbat ödənilmə dərəcəsinə görə necə təsnifləşdirilir

- √ ödənilən, qismən ödənilməyən və tam ödənilməyən
- istehsal vasitələrinə, istehlak mallarına olan tələb
- qismən və tam ödənilən
- ərzaq malları, qeyri-ərzaq malları, kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə ödənilən
- ödənilməyən, hərtərəfli ödənilən

189. Alıcının ilk sorğusunda onun istədiyi çeşiddə malın ona çatdırılmasını nəzərdə tutan və başqa çeşiddən ona oxşar malla əvəz edilməsi nəzərdə tutulmayan alıcı tələbi necə adlanır ?

- √ möhkəm və ya formalaşmış tələb
- ödənilməmiş tələb
- impulsiv və ya formalaşmaqda olan tələb
- alternativ və ya formalaşmamış tələb
- realizə edilmiş tələb

190. Tələb hansı halda elastik olur

- √ qiymətlərin cüzi azalması ilə tələb nəzərəcarpacaq dərəcədə artır
- qiymətlərin nəzərəcarpacaq dərəcədə azalması ilə tələb cüzi dərəcədə artır
- bütün cavablar doğrudur
- tələb qiymətdən asılı olmadan dəyişir
- qiymət dəyişməsi tələbə təsir etmir

191. Qeyri istehsal istehlakına nələr daxildir

- xammal istehlakı
- yanacaq istehlakı
- √ əhalinin istehlakı
- ərzaq maları istehlakı
- qeyri-ərzaq maları istehlakı

192. Qeyri istehsal istehlakı nədir

- √ istehsal prosesindən kənarında baş verən istehlakdır
- istehsal vasitələrinin istehlakıdır
- ərzaq və qeyri-ərzaq malları istehlakıdır
- yanacaq istehlakıdır
- xammal istehlakıdır

193. Istehsal istehlakı nədir

- √ istehsalın tələbatını ödəmək üçün istehsal vasitələri istehsalıdır
- xammalın istifadə olunmasıdır
- istehsalın artırılması imkanındır
- tələbatın artırılması yoludur
- tələbatın ödənilməsi imkanındır

194. Istehlak nədir?

- bazarın doyurulmasıdır
- tələbatın növüdür
- √ insanların ehtiyaclarını təmin etmək üçün məhsulun istifadə olunmasıdır
- tələbin inkişaf etdirilməsidir
- tələbatın artırılmasıdır

195. Uzunmüddətli proqnozlar hansı müddətə tərtib olunur

- 3 ildən yuxarı
- 10 ildən yuxarı
- √ 5 ildən yuxarı
- 1 ildən yuxarı
- 2 ildən yuxarı

196. Orta müddətli proqnozlar hansı müddətə tərtib olunur

- 3.0
- 5 ildən yuxarı
- √ 5 il
- 10 ildən yuxarı
- 3-5 il

197. Qısamüddətli proqnozlar hansı müddətə tərtib olunur?

- √ 2-3 il
- 10 il
- 5 ildən yuxarı
- 5 il
- 3-5 il

198. Tələbin tədqiqi dövründən asılı olaraq hansı proqnozlar vardır

- √ qısa, orta və uzunmüddətli
- qısa, daha qısa və az qısa
- orta müddətli, uzunmüddətli

- az qısa, orta qısa, çox qısa
- az orta, orta və çox orta

199. Tələb və təklif mal istehsalının nəyidir

- ✓ iqtisadi kateqoriyasıdır
- bazarın əsas göstəricisidir
- bazarın elementləridir
- bir-birini şərtləndirən amillərdir
- qarşılıqlı əlaqəsidir

200. Elastik tələb nədir?

- ✓ qiymətdən asılı olaraq dəyişən tələb
- istehlakin həcmindən asılı olaraq artıb-azalan tələb
- təklifdən asılı olaraq az dəyişən tələb
- qiymətdən asılı olmayaraq öz dəyərini dəyişməyən tələb
- qiymətdən asılı olaraq dəyişməyən tələb

201. Tələbin ödənilmə dərəcəsinə görə hansı təsnifat doğrudur

- maddi və mənəvi tələb
- həqiqi və tədiyyə qabiliyyətli tələb
- həqiqi və ödənilməmiş tələb
- ✓ realizə olunmuş və təxirə salınmış
- həqiqi və epizodik tələb

202. Tələbat kəmiyyətinə görə necə təsnifləşdirilir?

- ✓ mütləq, həqiqi, tədiyyə qabiliyyətli
- həqiqi, səmərəli düşünülmüş
- şəxsiyyətin, cəmiyyətin, kollektivin
- nisbi, mütləq, dəyər
- şəxsi tələbat, cəmiyyətin tələbatı, cismani tələbat

203. Təbiətinə görə tələbatın təsnifini ver

- ✓ fiziki, zehni və sosial
- zehni, fiziki, sosial
- mütləq, maddi və sosial
- maddi, mənəvi, cismani
- iqtisadi, mütləq və həqiqi

204. İctimai istehsalın xarakterinə görə tələbat bölünür

- maddi və mənəvi tələbat
- ödənilən və ödənilməyən tələbat
- mütləq və həqiqi tələbat
- makro və mikro tələbat
- ✓ iqtisadi və qeyri-iqtisadi tələbat

205. Tələbatı formalaşdıran vasitələrdən deyildir....

- ✓ demoqrafik
- təşkilati
- psixoloji
- sosial
- iqtisadi

206. Tələbatı formalaşdırılan vasitələrə nələr daxildir

- demoqrafik, qiymət, maya dəyəri
- xərclər, gəlir və mənfəət
- istehsal, nəqliyyat, əmək haqqı
- qiymət, mal təklifi, tələb
- √ iqtisadi, sosial-psixoloji, təşkilati

207. Orqanizmin, şəxsin, kollektivin və bütövlükdə cəmiyyətin həyat fəaliyyəti üçün zəruri olan müxtəlif şeylərə ehtiyacların məcmusu nə cür adlanır?

- istehlak
- təklif
- √ tələbat
- tələb
- tədiyyə qabiliyyətli tələb

208. Tələbat anlamını izah et

- tələbin ödənilməsi səviyyəsidir
- istehlak məfhumudur
- √ Orqanizmin, şəxsin, kollektivin və bütövlükdə cəmiyyətin həyat fəaliyyəti üçün zəruri olan hər hansı bir şeyə ehtiyacdır
- əhalinin alıcılıq qabiliyyətini və həyat səviyyəsini əks etdirən göstəricidir
- hər hansı tarixi dövrü-zaman üçün konkret iqtisadi mahiyyətinə görə dialektik və tarixi anlam daşıyan kateqoriyadır

209. Ticarətin və kütləvi iaşənin potensialı hansı iqtisadi göstəricinin tərkib hissəsidir?

- √ İqtisadi potensialın
- Mal ehtiyatlarının
- Dövriyyə fondlarının
- Mal dövriyyəsinin
- Əsas fondların

210. Ticarət və kütləvi iaşənin potensialı nədir?

- √ Əhalinin tələbatını ödəmək üçün satışa daha yüksək keyfiyyətdə və kəmiyyətdə mal çıxarmaq və onu realizə etmək iqtidarı və imkanların məcmuudur
- Alıcılara mədəni xidmət göstərilməsi şəraitidir
- Əsas və dövriyyə fondlarından effektiv istifadə edilməsidir
- Mal fondlarının artırılması imkanındır
- Əhaliyə yüksək ticarət xidməti göstərmək vasitəsidir

211. Kütləvi iaşənin istehsalat ehtiyatları nədən ibarətdir?

- kütləvi iaşədə mal ehtiyatları nahar məhsulları ilə təmsil olunurlar
- kütləvi iaşədə mal ehtiyatları satın alınan məhsulların ehtiyatları ilə təmsil olunurlar
- kütləvi iaşədə mal ehtiyatları anbarda olan mallardan ibarətdir
- kütləvi iaşədə mal ehtiyatları kulinariya məmulatları ilə təmsil olunurlar
- √ kütləvi iaşədə mal ehtiyatları xammal ehtiyatlarından ibarətdir

212. Kütləvi iaşənin mal dövriyyəsinin tərkib hissələri nədən ibarətdir?

- √ pərakəndə satış mal dövriyyəsi; topdansatış mal dövriyyəsi; ümumi mal dövriyyəsi
- bütün cavablar düzdür
- satınalma mallarının satışı; yarımfabrikatların satışı
- topdansatış mal dövriyyəsi; ümumi mal dövriyyəsi
- pərakəndə satış mal dövriyyəsi; topdansatış mal dövriyyəsi

213. Kütləvi iaşənin mal dövriyyəsinin təhlilindən əsas məqsəd nədən ibarətdir?

- mal dövriyyəsi və özünün istehsal etdiyi məhsulun satışı üzrə plan tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi səviyyəsini müəyyən etməkdən

- göstəricilərin dinamikasını və inkişafı meyllərini düzəltməkdən
- qabaqcıl təcrübəni öyrənməkdən və mal dövriyyəsinin və məhsul buraxılışının artırılması ehtiyatlarını aşkar etməkdən
- mal dövriyyəsinin ayrı-ayrı göstəricilərinə təsir edən amillərin səbəblərini öyrənməkdən
- ✓ bütün cavablar düzdür

214. Dəyərin artması prosesində məhsuldar kapital öz roluna görə necə bölünür?

- istehlak kapitalına, dövriyyə kapitalına
- dövriyyə kapitalına, dəyişən kapitala
- sabit kapitala, dövriyyə kapitalına
- əsas kapitala, sabit kapitala
- ✓ sabit kapitala və dəyişən kapitala

215. Kapitalın dövrəni cərcivəsində istehsal vaxtı 45 gün və tədavül vaxtı 18 gündürsə cəmi dövretmə vaxtı necə gün olacaqdır?

- ✓ 63 gün
- 45 gün
- 27 gün
- 810 gün
- 2,5 gün

216. Kapital dövrəni vaxtı hansı hissələrdən ibarətdir?

- ✓ istehsal vaxtı, tədavül vaxtı
- istehsal vaxtı, satışa hazırlanma vaxtı
- istehsal vaxtı, bölgü vaxtı
- tədavül vaxtı, mübadilə vaxtı
- satış vaxtı, mübadilə vaxtı

217. Mal tədavülü vaxtı nə baş verir?

- izafi dəyər yaranır
- pul kapitalı məhsuldar kapitala, yəni xammala çevrilir
- ✓ pul kapitalının məhsuldar kapitala və mal kapitalına çevrilməsi
- kapitalın sonrakı dövrü üçün şərait yaradılır
- pulun mala, malın pula çevrilməsi başa düşülür

218. Mal tədavülü nədir?

- ✓ alqı-satqı üçün nəzərdə tutulan hər cür əmək məhsullarının pullu mübadilələrinin məcmuudur
- alqı-satqı üçün nəzərdə tutulan hər cür əmək məhsullarının barter mübadiləsidir
- məcmu milli məhsulun təkrar istehsalıdır
- istehlak reallaşdıqdan sonra ictimai istehsalın fasiləsizliyinin təmin olunmasıdır
- təkrar istehsal prosesində vahid bir faza tədavül fazasıdır

219. Tələb və təklif qanunu nədir

- ✓ əmtəə istehsalının iqtisadi qanunu olub, tədavül sahəsində tələb və təklif arasında olan qarşılıqlı təsiri və əlaqəni ifadə edir
- mübadilə, tədavül və bölgü sferasında əlaqə yaradır
- bazarda alıcının alıcılıq qabiliyyətini əks etdirir
- bazar iqtisadiyyatında əsas iqtisadi infrastrukturunu müəyyənləşdirir
- iqtisadi qanun olub, bütün alıcılara, əmtəələrə və xidmətlərə tələb əyrisidir

220. Bazar tutumunun genişlənməsinə hansı amillər təsir edir?

- tələbin həcmi və quruluşu
- tələbin elastikliyi, qiymətin dəyişilməsi və s.
- ✓ iqtisadi, təbii-coğrafi, demografik və s.
- istehsal, bölgü, mübadilə
- tələb, təklif, qiymət

221. Bazarın tutumu nədir?

- tələb ilə mal təklifinin həcmidir
- tədiyyə qabiliyyətli tələbdir
- ✓ ölkə əhalisinə, ölkədən kənar əhaliyə, idarə və müəssisələrə mal satışının həcmidir
- mal dövriyyəsinin həcmidir
- mal ehtiyatlarıdır

222. Təklifin səviyyəsi hansı iqtisadi qanunun təsiri altında formalaşır?

- istehsalın inkişaf qanunauyğunluqlarının
- dəyər qanununun
- ✓ təklif qanununun
- tələbin inkişaf qanunauyğunluqlarının
- tələbatın artma qanununun

223. Bazar mexanizminin əsas üsürlərindən biri nədir?

- ✓ təklifdir
- informasiyadır
- müəssisələrdir
- kapitaldır
- xidmətdir

224. Təklif qanunu nədir

- ✓ müəyyən dövr ərzində əmtəə, yaxud xidmətə təklifin həcmi ilə qiymət arasında birbaşa asılılıq
- əmtəə təklifinin mal dövriyyəsinə nisbəti
- əmtəə təklifinin əmtəənin qiymətinə olan nisbəti
- əmtəənin tələbinin qiymətdən asılılığı
- dövriyyədəki pulun miqdarının dövriyyə sürətinə nisbəti

225. Resurslar balansı hansı hissələrdən ibarətdir?

- ✓ mədaxil və məxaric
- məxaric və məsrəflər
- mədaxil və gəlirlər
- gəlirlər və məsrəflər
- mənfəət və vergi

226. Mal təklifi nədir?

- ✓ müəyyən dövr ərzində bazarda olan bazara çıxarılaçaq malların və pullu xidmətlərin natural və dəyər ifadəsilə ümumi həcmidir
- əhaliyə göstərilən pulu xidmətlərdir
- malların dəyər ifadəsilə ümumi həcmidir
- istehlakçıların mal satışının həcmidir
- tələb və təklifin dəyər ifadəsinə deyilir

227. Mal resurslarının tərkibi nə cür təsnifləşdirilir?

- ✓ ümumi məhsul, satlıq məhsul, realizə olunmuş məhsul və mal fondları
- realizə olunmuş məhsul satılmış məhsul, dəyəri ödənilmiş məhsul
- idxal olunmuş məhsullar, ixrac olunmuş məhsullar, sənaye istehsalı
- mal fondları, ümumi məhsul, mal ehtiyatları və kənd təsərrüfatı məhsulları
- sənaye məhsulu, satlıq məhsul, mal fondları, mal ehtiyatları

228. Mal fondları nədir?

- məcmu milli məhsuldur

- ✓ ölkə daxilində istehsal olunmuş və qismən də idxal olunan məhsulların məcmusunun ifadəsidir
- idxal olunan və məcmu məhsulda əks olunmayan fondlardır
- istehsal olunmuş və qismən də ixrac olunmuş məhsulların məcmusudur
- idxal və ixrac olunan məhsulların məcmu miqdarıdır

229. Müəssisə üzrə cari mal ehtiyatı hansı məqsədlə yaradılır

- ✓ müəssisə üzrə mal satışının fasiləsizliyini təmin etmək üçün
- istehlakçıların tələbatını ödəmək
- geniş təkrar istehsalın fasiləsizliyini təmin etmək məqsədilə
- istehsalın normal işləməsi məqsədilə
- istehlakçılara xidmət göstərmək məqsədilə

230. Şəhər əhalisinin alıcılıq fondu son üç ildə 545.6 mln. manatdan 680 mln. manatadək, firmanın mal dövriyyəsi isə 2800 min manatdan 3200 min manatadək yüksəlmişdir. Alıcılıq fonduna görə mal dövriyyəsinin elastiklik əmsalını hesablayın

- ✓ 0,58
- 1.72
- 2.97
- 2.11
- 1.92

231. Tələbin proqnozlaşdırılmasında bu metoddan istifadə edilmir?

- ✓ balans
- anoloji və müqayisəetmə
- ekspert qiymətləndirmə
- dinamik sıraların ekstropolyasiyası
- iqtisadi-riyazi modelləşdirmə

232. Əhalinin alıcılıq fondu necə hesablanır?

- pul gəlirlərinin xərclərə nisbəti kimi
- pul gəlirləri ilə istehlak xərclərinin fərqi kimi
- ✓ pul gəlirlərinin ümumi məbləği ilə qeyri mal məsrəflərinin fərqi kimi
- pul gəlirlərinin ümumi məbləği ilə qeyri mal məsrəflərinin cəmi kimi
- pul gəlirlərinin ümumi məbləğinin qeyri mal məsrəflərinə nisbəti kimi

233. Tələbin yüksək elastikliyi zamanı mal satışı həcmi qiymətin səviyyəsindən necə asılıdır?

- qiymət aşağı olur-satış cüzi olur
- qiymət yüksəlir-satış da yüksəlir
- ✓ qiymətin nəzərə çarpan dərəcədə aşağı düşür-satışın həcmi yüksəlir
- qiymətlərin çox aşağı düşməsində-satışın həcmi demək olar ki, dəyişmir
- qiymətlər aşağı düşür-satışın həcmi dəyişmir

234. Ərzaq malları üzrə istehlakın proqnozlaşdırılmasında hansı metoddan daha çox istifadə olunur?

- ekspert qiymətləndirmə
- riyazi-statistik
- ✓ normativ
- iqtisadi-riyazi
- dinamik sıraların ekstropolyasiyası

235. Ticarətdə alıcılıq tələbinin növləri hansılardır?

- ✓ sabit, alternativ, impulsiv
- zehni, fiziki və mədəni
- mütləq, nisbi, mücərrəd
- maddi, mənəvi, zehni

- fizioloji, bioloji, fiziki

236. Tədiyyə qabiliyyətli tələb əsasən hansı amillərin təsiri altında formalaşır?

- √ qiymət amillərinin
- təklifə təsir göstərən amillərin
- psixoloji amillərin
- demoqrafik amillərin
- sosial amillərin

237. Əhali tələbinin formalaşmasına təsir edən ideoloji amillərə nələr aiddir?

- əhalinin müxtəlif qruplarının adət və ənənələri, ümumi və milli bayramlar, onların xarakteri
- mağazaların ixtisaslaşdırılması və yerləşdirilməsi, mağazaların tipləşdirilməsi və
- √ əhalinin təhsil səviyyəsi mədəni, mənəvi və fiziki inkişaf səviyyəsi ayrı-ayrı mallara modanın vəziyyəti və s.
- əhalinin sayı, peşə, cins və yaş tərkibi, əmək şəraiti və əməyin xarakteri
- pul gəlirləri, malların istehsalın həcmi və quruluşu ,qiymətlərin səviyyəsi ,əhalinin yaşayış şəraiti,xidmət sferasının inkişaf səviyyəsi və uzun müddət işlədilən mallara əhalinin tələbatı

238. Mal resurslarının müəyyənləşdirilməsi hansı metodla həyata keçirilir?

- √ balans
- normativ
- müqayisəetmə
- riyazi-statistik
- iqtisadi-riyazi

239. Mal resurslarının tərkibinə aid deyildir

- √ maddi balans
- satlıq məhsul
- realizə edilmiş məhsul
- mal fondları
- ümumi məhsul

240. Mal ehtiyatları inkişafının müasir iqtisadiyyata xas olan qanunauyğunluqları hansılardır

- √ mal ehtiyatlarının həcmi durmadan artır
- kənd ticarətində mal ehtiyatlarının həcmi və səviyyəsi şəhər ticarətinə nisbətən artır
- rayonların mal ehtiyatları sürətlə artır
- ölkədə mal ehtiyatları fondu yaradılır
- mal ehtiyatlarının xüsusi çəkisi durmadan artır

241. Təklifin həcmi və strukturu, onun dinamik inkişafını şərtləndirən əsas amillər hansılardır

- √ Elmi-texniki tərəqqinin inkişafı və onun nailiyyətlərinin istehsala və ticarətə tətbiqi
- İstehsalın ixtisaslaşması və təmərküzləşməsi
- Bazarda inhisarcılığın inkişafı
- Malların keyfiyyətinin yüksəldilməsi
- əmtəə istehsalının həcm və strukturu

242. Təklif bazarı nədir?

- √ tələb çox, təklif isə ona nisbətən az olan bazar
- tələb və təklif bir-birini tənzimləyən bazar
- tələb-təklif və qiymət bir-birinə aktiv təsir edən bazar
- malın qiymət səviyyəsinin tələbi stimullaşdırdığı bazar
- tələb az, təklif isə ona nisbətən çox olan bazar

243. Dövriyyə sürətinin gün hesabı ilə azalması və dövretmə sayının artması nəyi göstərir?

- dövriyyə sürətinin azalmasını
- ✓ tədavül vaxtının qısalmasını
- tədavül vaxtının uzanmasını
- dövriyyə sürətinin artmasını
- mal tədavülünün pul tədavülünə yaxınlaşmasını

244. Tədavül vaxtının qısalması nə ilə xarakterizə olunur?

- ✓ dövriyyə sürətinin gün hesabı ilə azalması və dövretmə sayının artması ilə
- nisbi və mütləq göstəricilərlə
- natural və gün hesabı ilə
- dövriyyənin həcmi və strukturu ilə
- mağaza və anbarlarda olan malların natural və dəyər göstəriciləri ilə

245. Malların dövretmə sürəti hansı göstəricilərlə xarakterizə olunur?

- ✓ Gün və dəfə hesabı ilə
- Nisbi və mütləq göstəricilərlə
- Nisbi və gün hesabı ilə
- Dövriyyənin həcmi və strukturu üzrə
- Natural və dəyər göstəriciləri ilə

246. Təklifin həcm və strukturuna təsir edən amillərə aşağıdakılardan hansı daxil deyil?

- ✓ mağazaların tipləşdirilməsi və ixtisaslaşdırılması
- istehsalın həcmi və strukturu, ixtisaslaşması, təmərküzləşməsi
- malların keyfiyyətinin, struktur tərkibinin yaxşılaşması
- qiymət amilləri, qeyri-qiymət amilləri
- cəmiyyətin inkişaf səviyyəsi, ETT-nin inkişafı və onun nailiyyətlərinin tətbiqi

247. Tərkibinə görə mal təklifinin təsnifatına aşağıdakılardan hansı daxil deyil?

- ✓ istehsal müəssisələrində və onların anbarlarında sexlərin normal fəaliyyəti üçün nəzərdə tutulan xammal materiallar, yarımfabrikatlar
- istehsal müəssisələrinin anbarlarında satış üçün komplektləşdirilmiş hazır məhsul
- yolda və topdansatış anbarlarda olan mal ehtiyatları
- pərakəndə satış müəssisələrində və anbarlarda olan mallar
- müvafiq firmalarda satış üçün komplektləşdirilmiş, çeşidləndirilmiş istehsal vasitələri

248. Dövrün əvvəlinə qalıq, istehsaldan daxilolmalar, dövlət ehtiyatlarından daxilolmalar və s. daxilolmalar- resurslar balansının hansı hissəsində göstərilir?

- ✓ resurslar
- mədaxil və məxaric
- məxaric
- balans
- bölgü

249. Balansın resurslar hissəsində nələr göstərilir

- ✓ dövrün əvvəlinə qalıq, istehsaldan daxilolmalar, dövlət ehtiyatlarından daxilolmalar və s. daxilolmalar
- dövrün əvvəlinə, sonuna qalıq, daxil olan mal ehtiyatı, satış həcmi
- istehsaldan daxilolmalar, dövlət ehtiyatlarından daxilolmalar və ixracat
- dövrün əvvəlinə qalıq, idxalat, ixracat və satışın həcmi
- bazar fondları, ixracat, dövlət ehtiyatlarına qaytarılma, dövlət ehtiyatlarına əlavə, dövrün sonuna qalıq

250. Mal fondları geniş təkrar istehsalın hansı fazasına daxildir?

- ✓ istehlak
- bölgü

- mübadilə
- bölgü və mübadilə
- istehsal

251. Maddi balans hansı hissələrdən ibarətdir?

- √ Resurs və bölgü
- Məxaric, bazar, fondlar
- Mədxal, dövlət ehtiyatlarından daxilolmalar
- Idxaldan daxilolmalar
- Mədxal, idxal

252. Mal dövriyyəsi 1836 manat, orta mal ehtiyatı 229,5 manat, dövrün günlərinin sayı isə 360 gündür. Gün hesabı ilə dövriyyə sürəti (dövriyyə vaxtı) neçə gün olacaqdır

- √ 45.0
- 32.0
- 28.0
- 46.0
- 50.0

253. Mal tədavülünün xarakterik xüsusiyyətləri nə ilə müəyyənləşir

- √ cəmiyyətin istehsal üsulu ilə
- elmi-texniki tərəqqinin inkişafı ilə
- cəmiyyətin inkişafı ilə
- cəmiyyətin infrastrukturu ilə
- cəmiyyətin məhsuldar qüvvələri ilə

254. Ticarət konyunkturu nədir?

- √ müəyyən vaxt ərzində mövcud qiymətlər şəraitində ticarətin vəziyyəti
- bir növ vahidinin miqdarının başqa növ əmtəə vahidinin miq-darına tədavül nisbəti
- tələb və təklifin elastikliyidir
- tələb, təklif və qiymətin rəqabət qabiliyyətidir
- siyasi ticarət üsul ifadəsində bir dövlətin digər dövlətə qarşılıqlı əsasda etdiyi güzəştlərdir

255. Təklifin qiymət elastikliyi necə müəyyənləşdirilir

- √ təklif kəmiyyətinin dəyişmə faizinin qiymətin dəyişilmə faizinə olan nisbəti ilə
- təklif kəmiyyətinin qiymət kəmiyyətinin dəyişmə faizi ilə hasili kimi
- təklif kəmiyyətinin dəyişmə faizinin tələb kəmiyyətinin dəyişmə faizi ilə cəmi kimi
- qiymət kəmiyyətinin təklif kəmiyyətinə nisbəti kimi
- tələb kəmiyyətinin təklif kəmiyyətinə nisbəti ilə[yeni cavab]

256. Maddi balansın tərtib edilməsində məqsəd nədir?

- əhali tələbini düzgün proqnozlaşdırmaq
- mal fondları ilə mal resursları arasında uyğunluq yaratmaq
- idxalatı tənzimləmək
- dövlət büdcəsinə ayırmaları təmin etmək
- √ mal resursları ilə onlara olan tələbat arasında uyğunluq yaratmaq

257. Mal resurslarının planlaşdırılması hansı metodla həyata keçirilir

- √ balans metodu
- iqtisadi-statistik metod
- texniki-iqtisadi hesablamalar metodu
- iqtisadi-riyazi metod
- iqtisadi təhlil metodu

258. Mal resurslarının tərkib hissələri arasındakı nisbətlərin təmin edilməsi nə üçün lazımdır?

- √ bazar mexanizminin ahəngdar işləməsi üçün
- istehlakı təmin etmək üçün
- xarici inteqrasiya əməliyyatlarını genişləndirmək üçün
- mənfəəti maksimallaşdırmaq üçün
- əhali tələbini proqnozlaşdırmaq üçün

259. Mal resurslarının əmələ gəlmə mənbələri hansılardır

- √ bütün cavablar doğrudur
- kəndli-fermer təsərrüfatları,
- köməkçi təsərrüfatlar,
- idxalat
- sənaye istehsalı,

260. Mal resurslarının mahiyyətini izah et

- √ müəyyən dövr ərzində ölkədə istehsal olunmuş və idxal olunmuş malların dəyər ifadəsi ilə məcmuu
- müəyyən dövr ərzində ölkəyə idxal olunmuş malların dəyər ifadəsi ilə məcmuu
- müəyyən dövr ərzində ölkədə istehsal olunmuş malların dəyər ifadəsi ilə məcmuu
- müəyyən dövr ərzində idxal və ixrac olunmuş malların natural ifadəsi ilə məcmuu
- müəyyən dövr ərzində ölkədə realizə olunmuş və idxal olunmuş malların dəyər ifadəsi ilə məcmuu

261. Dövriyyə sürəti ticarətdə hansı göstəricini xarakterizə edir?

- √ tədavül vaxtını
- əsas kapitalı
- maliyyə vəsaitlərini
- bütün cavablar doğrudur
- mal dövriyyəsinə

262. Cari, mövsümi, məqsədli - mal ehtiyatlarının hansı təsnifat qrupunun elementləridir?

- √ təyinatına görə
- olduğu yerlərinə görə
- mal ehtiyatlarının kəmiyyətinə görə
- planlaşdırılan dövrün əvvəlinə görə
- planlaşdırılmasına görə

263. Mal tədavülü vaxtına təsir göstərən amillərdən deyildir

- √ təbii hadisələr və psixoloji amillər
- nəqliyyat amilləri
- rəqabət amilləri
- reklam işinin effektiv təşkili
- bazar amilləri

264. Mal tədavülü vaxtına hansı amillər təsir göstərir?

- √ bütün cavablar doğrudur
- malların öz xüsusiyyətlərindən asılı olan amillər
- nəqliyyat amilləri
- ticarətin təşkilindən asılı olan amillər
- istehsaldan asılı olan amillər

265. Mal ehtiyatının əsas növü hansıdır?

- √ cari mal ehtiyatları

- ticarət şəbəkəsində olan ehtiyatlar
- məqsədli mal ehtiyatları
- anbarlarda, bazarlarda və yolda olan ehtiyatlar
- mövsümi xarakterli mal ehtiyatları

266. Təyinatına görə tədavül dairəsində olan mal ehtiyatına nələr daxildir?

- ✓ cari, mövsümi, məqsədli mal ehtiyatları
- ilin əvvəlinə, ilin axırına və daxil olan mal ehtiyatları
- bazarda olan, ilin axırına olan və yolda olan ehtiyatlar
- məqsədli, cari, mövsümi ehtiyatlar
- cari, ticarət müəssisəsində, bazarda olan ehtiyatlar

267. Mal ehtiyatlarının hansı formaları vardır?

- ✓ məhsuldar kapital, fərdi istehlak ehtiyatı, mal kapitalı (istehlakı)
- ərzaq malları, qeyri-ərzaq malları, kənd təsərrüfatı məhsulları ehtiyatı
- istehlak malları, istehsal vasitələri ehtiyatı
- kənd təsərrüfatı məhsulları, istehlak malları ehtiyatı
- mal satışı, daxil olması, satışın quruluşu

268. Sənaye istehsalına nələr daxildir

- ✓ ağır, yüngül və yeyinti
- ağır, yüngül, əlvan
- dövlət, qeyri-dövlət
- dövlət, qeyri-dövlət, xüsusi
- metallurgiya, ərzaq, qeyri-ərzaq

269. Mağazanın işçilərinin əmək bölgülərinin tətbiqi nə üçün lazımdır?

- ticarət personalının işlərinin keyfiyyət və həcmnin müəyyən edilməsi
- əmək və maliyyə vəsaitlərinin qənaəti
- ✓ ticarət-texnoloji prosesin və funksional əməliyyatların icrası üçün işçilərin effektiv yerləşdirilməsi
- ticarətdə texnoloji əməliyyatları yerinə yetirən işçilərin ağır əməyinin azaldılması
- xidmət sürətinin artırılması

270. Əmək planının göstəriciləri hansılardır?

- mal dövriyyəsinin həşmi, işçilərin sayı, əmək haqqı fondu, mənfəət
- dövriyyənin həcmi, quruluşu, ehtiyatların gün üzrə norması və işçilərin sayı
- malın dövriyyə sürəti, əmək haqqı fondunun səviyyəsi, ticarət sahəsi, kadrların ixtisasının artırılması
- işçilərin sayı, əmək haqqı fondunun səviyyəsi, mənfəətin səviyyəsi, ticarət sahəsi
- ✓ əmək məhsuldarlığı, işçilərin sayı, əmək haqqı fondu, kadrların hazırlanması və ixtisasının artırılması

271. Tədavül dairəsində gedən proseslərdən asılı olaraq ticarətdə sərf olunan əməyin növləri hansılardır?

- əqli və fiziki əmək
- ağır və yüngül əmək
- sərfəli və sərfəsiz əmək
- ✓ məhsuldar və qeyri-məhsuldar əmək
- sadə və mürəkkəb əmək

272. Ticarət və kütləvi iaşədə əmək haqqının formaları

- əmək məhsuldarlığı və effektivliyinə görə
- dövriyyənin həcmi və quruluşuna görə
- ✓ vaxtamuzd və işəməz: o cümlədən mükafatlı
- tarif bölgüsü
- mənfəətin həcmi və rentabelliyyə görə

273. Ticarətdə əməyin ödənilməsinin təşkili prinsipləri

- √ tarif sistemi və əməyin ödənilməsi sistemi
- əmək məhsuldarlığı və effektivliyi
- dövriyyə və onun quruluşu
- əmək haqqı fondu və işçilərin sayı
- işçilərin sayı və əmək məhsuldarlığı

274. Vaxtamuzd əmək haqqı nədir?

- √ işçilərin faktiki işlədiyi vaxtda tarif cədvəli əsasında aldığı aylıq maaş formasıdır
- götürdüyü işə görə aldığı əmək haqqıdır
- mənfəətə görə aldığı maaşdır
- ixtisasına görə işçiyə ödənilən haqqdır
- dövriyyəyə görə aldığı maaşdır

275. ƏÖS, tariflər, maaşlar, mükafatlar kim tərəfindən müəyyən edilir?

- √ müəssisənin özü tərəfindən müəyyən edilir
- şəhər, rayon icra hakimiyyəti tərəfindən
- bələdiyyə idarələri tərəfindən
- yuxarı idarəetmə orqanları tərəfindən
- departament tərəfindən

276. Müəssisələrdə əsasən neçə dərəcəli tarif cədvəli tərtib olunur?

- √ 6, 10-12
- 5, 2-3
- 8, 3-4
- 7, 2-6
- 3, 2-4

277. Neçə dərəcəli tarif cədvəli mövcuddur?

- √ 19.0
- 17.0
- 16.0
- 15.0
- 18.0

278. Tarif maaşı nədir?

- √ vaxt vahidi ərzində işçilərin əməyinin ölçüsüdür
- əlavə əmək haqqıdır
- mənfəətli işləmədir
- maddi maraqlandırmadır
- mükafatlandırma sistemidir

279. Mənfəətə görə mükafatlar nə vaxt verilir?

- √ kvartallar, yarım ildən bir və ya ilin axırında
- ayın axırında
- kvartalın əvvəlində
- dövriyyə planını yerinə yetirdikdə
- hər ay

280. Hansı hallarda işçilər ixtisaslarına görə mükafatlandırılır?

- √ işçilərin bilik səviyyəsindən və bacarıqlarından asılı olaraq

- dövryyənin yerinə yetirilməsindən
- dövryyənin quruluşundan
- alıcılıq qabiliyyətindən
- mənfəətin əldə olunmasından

281. Komissiyon faizləri mükafatı kimlərə verilir?

- √ topdansaş heyət üçün, satışın həcminə görə
- rəhbər işçi heyətinə
  - operativ işçi heyətinə
  - xidmətedici işçi heyətinə verilir
  - əmtəəşünaslara verilir

282. İşçilərə pul mükafatları necə verilir?

- √ əmək haqqına əlavə kimi verilir
- mal formasında verilir
  - ilin sonuna verilir
  - 13 aylıq əmək haqqı formasında
  - pul formasında verilir

283. Əməyin ödənilməsi sisteminin əsasını nə təşkil edir?

- √ əməyə görə bölgü prinsipi
- əmək haqqı fondu
  - əmək məhsuldarlığı
  - dövryyənin həcmi
  - işçilərin sayı

284. Əmək planının təhlilinə nədən başlanılır?

- √ əməyin ödənilməsi fondundan
- mənfəətdən
  - əmək məhsuldarlığından
  - işçilərin sayından
  - dövryyədən

285. Əmək planını tərtib etməkdə əsas məqsəd nədir?

- √ zəruri əmək məsrəfləri ilə dövryyə planının yerinə yetirilməsini təmin etmək
- xərclərə qənaət etmək
  - mal satışını artırmaq
  - mənfəəti artırmaq
  - əhaliyə mədəni xidmət etmək

286. Ticarət işçilərinin hazırlanması hansı istiqamətdə aparılır?

- √ orta ixtisas təhsili, ali təhsil, ixtisasın artırılması
- peşə ixtisası, kurslar, orta
  - xüsusi, orta, kurslar üzrə
  - ixtisaslar, ticarətin formaları üzrə
  - orta, peşə ixtisası, kollec ixtisası

287. Hansı əmək qeyri-məhsuldar əmək adlanır?

- √ qablaşdırıcıların əməyi
- çeşidlərə ayıranların
  - dəyər formasının dəyişilməsi ilə əlaqədar sərf olunan əmək
  - nəzarətçilərin əməyi
  - malları yenidən emal edənlərin

288. Ticarətdə məhsuldar əmək hansı əməkdir?

- √ tədavül dairəsində istehsalın davamı ilə əlaqədar olan əmək
- kassirlərin əməyi
- satıcıların əməyi
- əmtəəşünasların əməyi
- mal satışı ilə məşğul olan əmək

289. İş vaxtının xronometraj metodu ilə öyrənilməsini izah et

- √ bu metodla mağazalarda təkrar-təkrar edilən əməliyyatlara, yaxud onun ayrı-ayrı elementlərinə vaxt sərfi öyrənilir.
- iş vaxtı sərfi qeyd alınır, qeyri-məhsuldar iş vaxtı müəyyən edilir
- saat və müşahidə xəritəsindən istifadə edərək iş vaxtını tədqiq etmək
- iş günün başladığı və qurtardığı vaxt qeyd edilir
- bu metodla işçinin vaxt sərfi, əməyin texniki təchizatı, qeyd edilir

290. Biznes-planın strukturu nədən asılıdır?

- biznesin miqyasından
- əmtəə və xidmət bazarın vəziyyətindən
- √ təşəbbüskarın fəaliyyətindən
- zəruri investisiyanın həcmindən
- firmanın maliyyə sabitliyinin səviyyəsindən

291. Biznes-planı aid deyildir:

- tədqiqat və işləmələr planı;
- rəqabət strategiyasının seçilməsi,
- riskin qiymətləndirilməsi
- risklərin sığortalanması
- √ işçilərin seçilməsi

292. Biznes-planı aiddir:

- biznesin tarixi
- sahənin vəziyyəti
- titül və rəqəsi
- √ bütün cavablar doğrudur
- xülasə

293. Biznes-planı dedikdə nəzərdə tutulur?

- √ bütün cavablar doğrudur
- mal və xidmətlərin satılması sisteminin yaradılması
- fəaliyyəti üzrə işçi sənədlərin hazırlanması
- rekonstruksiyası
- müəssisə və təşkilatın təsisi

294. Strateji korporativ planlaşdırma ilə marketinq planlaşdırmasının müqayisəsindən belə demək olar ki,

- √ strateji korporativ plan makro və mikro mühitin daha spesifik və detallı təhlilini verir
- hər ikisi əsasən kəmiyyət xarakteristikalarını əhatə edir
- korporativ plan marketinq planının tərkib hissəsidir
- hər iki plan eyni bir struktura malikdir
- hər iki plan bazar payının artırılmasına və davamlılığına istiqamətlənib

295. Qısamüddətli kommersiya planlaşdırılması nədir?

- √ cari operativ planlaşdırma və müəssisənin illik, yarımillik və s. müddətə vəzifələrini müəy-yən-ləş---dirir

- əsasən kəmiyyət xarakteristikalarını əhatə edir, birillik müddətə tərtib edilir
- ərzaq və qeyri-ərzaq mallarının satışını həyata keçirir
- əsasən konkret məqsədlər və kəmiyyət xarakteristikalarını əhatə edir
- bir qayda olaraq 3-5 il müddətini əhatə edir, rəhbərlik tərəfindən işlənilib hazırlanır, strateji məqsədləri ifadə edir

296. Planlaşdırmanın hansı cəhətində planın yerinə yetirilməsi prosesi müntəzəm olaraq öyrənilməli, ciddi fərqlər aşkar edildikdə ona düzəlişlər edilməlidir?

- planların elmi xarakter daşması
- planlaşdırmada insan amili
- ✓ planlaşdırmanın fasiləsizliyi
- planların reallığı
- planların sabitliyi

297. Ortamüddətli kommertiya planlaşdırılması nədir

- müxtəlif xidmətlərin, sazişlərin, müqavilələrin hazırlanmasını əhatə edir
- əsasən kəmiyyət xarakteristikalarını əhatə edir
- ✓ bir qayda olaraq 3-5 il müddətini əhatə edir, rəhbərlik tərəfindən işlənilib hazırlanır, strateji məqsədləri ifadə edir
- cari operativ planlaşmadır və müəssisənin illik, yarımillik və s. müddətə vəzifələrini müəyyənləşdirir
- əsasən konkret məqsədlər və kəmiyyət xarakteristikalarını əhatə edir

298. Uzunmüddətli kommertiya planlaşdırılması nədir?

- cari operativ planlaşmadır və müəssisənin illik, yarımillik və s. müddətə vəzifələrini müəyyənləşdirir
- ✓ əsasən konkret məqsədləri və 5 illik müddəti əhatə edir
- müxtəlif xidmətlərin, sazişlərin, müqavilələrin hazırlanmasını əhatə edir
- cari operativ planlaşmadır və müəssisənin illik, yarımillik və s. müddətə vəzifələrini müəyyənləşdirir
- bir qayda olaraq 3-5 il müddətini əhatə edir, rəhbərlik tərəfindən işlənilib hazırlanır, strateji məqsədləri ifadə edir

299. Müddətinə və səviyyəsinə görə planlaşdırmanın növləri hansılardır

- ✓ strateji, taktiki və operativ
- orta müddətli və taktiki planlar
- strateji və uzunmüddətli planlar
- strateji, qısamüddətli, uzunmüddətli
- operativ planlar, kiçik mağazalar üzrə planlaşma

300. İdarəetmə səviyyələri üzrə məqsədlər hansılardır

- ✓ strateji, taktiki və operativ
- operativ və kiçik məqsədlər
- orta müddətli və taktiki
- strateji və uzunmüddətli
- strateji, qısamüddətli, uzunmüddətli

301. Planlaşdırmanın metodları hansılardır

- ✓ balans, texniki-riyazi, iqtisadi-statistik, iqtisadi-riyazi, iqtisadi təhlil
- texniki, riyazi, statistik, faktik
- tədqiqat, balans, təbliğat, riyazi-iqtisadi
- idarəetmə, texniki-riyazi, statistik-təhlil, iqtisadi-texniki
- strateji, texniki-iqtisadi, iqtisadi hesablamalar, taktiki

302. Aşağıdakılardan hansı planlaşdırmanın xarakterik cəhətlərindən deyildir?

- ✓ planlaşdırmada fasiləlilik
- planlaşdırmada insan amili
- planların optimallığı və reallığı
- planların sabitliyi

- planların elmi xarakteri

303. Planlaşdırmanın əsas prinsipi nədir?

- √ demokratik-mərkəziyyət
- demokratik-mərkəzdənqacma
- dialektik
- fəaliyyət və demokratiyanın vəhdəti
- anarxiya

304. Mal istehsalının planlaşdırılmasının əsas mərhələsi hansılardır ?

- √ sahibkar tərəfindən maddi balansların tərtib edilməsi
- mal dövriyyəsi planlarının tərtib edilməsi
- istehsal müəssisələrinin bazarla əlaqəsi
- istehsal və istehlak planının tərtib edilməsi
- mal istehsalı planının tərtib edilməsi

305. Planlaşdırmanın mərhələlərinin düzgün ardıcılığını göstər

- √ proqramın hazırlanması, vəzifə və məqsədlərin müəyyənləşməsi, təsərrüat maliyyə göstəricilərinin inkişaf planının hazırlanması, firmanın strategiyası
- firmanın strategiyası, təsərrüat maliyyə göstəricilərinin inkişaf planının hazırlanması, vəzifə və məqsədlərin müəyyənləşməsi, proqramın hazırlanması
- firmanın strategiyası, proqramın hazırlanması təsərrüat maliyyə göstəricilərinin inkişaf planının hazırlanması, vəzifə və məqsədlərin müəyyənləşməsi.
- proqramın hazırlanması, vəzifə və məqsədlərin müəyyənləşməsi, firmanın strategiyası, təsərrüat maliyyə göstəricilərinin inkişaf planının hazırlanması.
- proqramın hazırlanması, təsərrüat maliyyə göstəricilərinin inkişaf planının hazırlanması, vəzifə və məqsədlərin müəyyənləşməsi, firmanın strategiyası

306. Plan göstəriciləri hansılardır?

- √ kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri və iqtisadi təsərrüfat göstəriciləri
- əmək planı, mal dövriyyəsi
- kəmiyyət göstəriciləri və iqtisadi göstəricilər
- dəyər göstəriciləri, tədavül xərcləri
- natural göstəricilər, mal dövriyyəsi göstəriciləri

307. Tələbin qiymət elastikliyi əmsalı necə müəyyən edilir?

- √ tələbin dəyişiklik faizinin onun qiymət dəyişikliyi faizinə nisbəti kimi
- gəlirlərin xərclərə nisbəti kimi
- mənfəətlə xərcin fərqi kimi
- qiymətin qalxıb enməsi zamanı
- qiymətin dəyişiklik faizinin tələbin dəyişiklik faizinə nisbəti kimi

308. Tələbin qiymət elastikliyi nə deməkdir?

- √ bazar tələbinin qiymətdəki dəyişikliyə təsir dərəcəsidir
- tələbin qiymət elastikliyinə əmsalıdır
- tələbin dəyişiklik faizinin onun qiymət dəyişikliyi faizinə nisbətidir
- gəlirlərin xərclərə nisbətidir
- qiymətin qalxıb enməsi

309. X məhsulu istehsal edilib 3000 vahid, İdxal 500 vahid, ixrac 200 vahid. Ticarət müəssisələrinin anbarlarda ilin əvvəlinə qalıq 50 vahid, ilin sonuna isə 150 vahid olmuşdur. Bazar tutumunu hesablayın?

- √ 3200.0
- 6300.0
- 4200.0

- 7200.0
- 5200.0

310. Təklif nə zaman qeyri-elastik olur?

- ✓ bazarda istehlakçıların rəqibi və əvəzedici mallar olmadıqda
- bazar doyurulmadıqda
- bazarda tarazlıq olmadıqda
- 0.0
- bazarda tələbi yüksək olduqda və istehlakçıların sayı çox olduqda

311. Qiyməti 48 man olan mala qiymət elastikliyi əmsalı 0,8 təşkil edir. Əgər satışın ilk dövründə həcmi 1000 vahid təşkil edirsə, onda qiymətin 4 man. artması nəticəsində satışın həcmi neçə vahid dəyişər?

- ✓ 67 vahid azalar
- 126 vahid artar
- 63 vahid artar
- 3,2 vahid dəyişər
- 126 vahid azalar

312. Fəaliyyət müddətinə görə qiymətin hansı növləri vardır ?

- ✓ sabit, cari, mövsümi, mərhələli və s.
- qısa və uzun müddətli qiymətlər
- pərakəndə, toptan satış qiymətləri
- istehsal və satış qiymətləri
- illik, rüblük, aylıq və s.

313. Qiymətin hansı növləri vardır ?

- təklif qiyməti, tarazlıq qiyməti, tələb qiyməti
- sabit və dəyişən qiymətlər
- ✓ müqavilə, tənzimlənən, sərbəst və dövlət tərəfindən təyin olunan
- tələb qiyməti, təklif qiyməti, bazar qiyməti, dövlət qiyməti
- tarazlıq qiyməti, dövlət qiyməti və müqavilə qiyməti

314. Dünya bazarı qiyməti nədir?

- ✓ dünya ticarətinə yönəldilən malın beynəlxalq dəyərinin pul ilə ifadəsidir
- dünya ticarətinə yönəldilən əmtəələrin satış qiymətidir
- dünya ticarətinə yönəldilən əmtəənin idxal qiymətidir
- dünya ticarətinə yönəldilən əmtəənin ixrac qiymətidir
- istehsal mövsümi xarakter daşıyan malların dünya ticarətidir

315. inzibati vasitələrlə

- ✓ qiymət vasitəsilə
- 0.0
- "Istehlakçıların hüquqlarının müdafiəsi» qanunu ilə
- hüquqi prosessual məcəllə və mülki məcəllə ilə
- qiymət və dövlət hüquqi qanunları ilə

316. Qiymətdəyişməyə təsir göstərən amillər aşağıdakı prinsiplərlə ümumiləşdirilir

- bazardan asılılıq prinsipi, gəlirlilik prinsipi, məqfətlilik prinsipi
- Bazarın dövlət tənzimi hansı vasitələrlə həyata keçirilir?
- ✓ məsərfçilik tutumu, marketing məqsədləri, bazarın konyunkturundan asılılıq prinsipi
- tələbdən asılılıq prinsipi, təklifdən asılılıq prinsipi, marketing tədqiqatlarından asılılıq prinsipi c maya dəyəri prinsipi, ticarət məqsədləri,
- gəlirlilik prinsipi, rəqəbat prinsipi, etibarlılıq prinsipi

317. Qiymətin əmələ gəlməsinin əsasını nə təşkil edir?

- xammal və materialların dəyəri
- əmək məhsuldarlığı və effektivliyi
- əhalinin alıcılıq qabiliyyəti
- mənfəət və rentabellik
- ✓ məhsul və xidmət istehsalına çəkilən ictimai əmək məsrəfləri

318. Qarşılıqlı mal göndərmələr üzrə qiymətlər əsasən hansı qiymətlər əsasında müəyyən edilir?

- transfer qiymətlər əsasında
- dünya bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- ✓ məhsul istehsal olunan ölkənin bazarında təşəkkül tapmış qiymətlər əsasında
- çevik qiymətlər əsasında
- tərəflərin razılaşdıqları qiymətlər əsasında

319. Fabrik-zavod maya dəyəri nədir?

- ✓ məhsulun bilavasitə istehsalına sərf olunan istehsal məsrəfləri
- məhsulun bilavasitə istehsalına sərf olunan ümumzavod xərcləri
- məhsulun bilavasitə istehsalına sərf olunan enerji, yanacaq daşıyıcıları
- məhsulun bilavasitə istehsalına sərf olunan ictimai sığorta üçün ayırmalar
- xammal və əsas materiallar

320. Məhsulun tam maya dəyəri nədir?

- ✓ fabrik-zavod maya dəyəri ilə qeyri-istehsal xərcləri
- orta xərclər və mənfəət
- onun dəyəri və xərcləri
- maya dəyəri və qeyri xərclər
- istehsal xərcləri

321. Alıcı qiyməti nədir?

- Alıcı qiyməti faktiki bazar qiyməti
- Alıcı qiyməti satıcının bazarda müəyyənləşdirdiyi qiymət
- Tələb və təklifin az olduğu halda bazar qiyməti
- ✓ Alıcı bazarında tələb və təklifin az olduğu halda faktiki bazar qiyməti
- Alıcı qiyməti satıcı bazarında olan qiymət

322. İş vaxtının fotoqrafiya metodu ilə öyrənilməsində nələrdən istifadə olunur?

- mal satışına sərf olunan vaxtdan
- malların nəqliyyat marşrutunun xəritəsindən
- əməyin texniki təchizatının sayından
- ✓ saat və müşahidə xəritəsindən
- malların daxil olması vaxtından

323. Əməyin elmi təşkili üzrə mütəxəssis Teylorə görə əmək məhsuldarlığının aşağı olmasının başlıca səbəbi nədir?

- ✓ işçilərin stimullaşdırılması sisteminin aşağı olmasıdır
- mağazanın ixtisaslaşdırılmasıdır
- mağazaların iş rejiminin optimallaşdırılmasıdır
- maddi-texniki bazanın təkmilləşdirilməsidir
- iş yerlərinin sayının artırılmasıdır

324. Kollektiv maddi-məsuliyyət dedikdə nə başa düşülür?

- ✓ mal-material dəyərlərinin qorunub saxlanmasına bütün müəssisə kollektivi cavabdehliyi öz öhdəsinə götürür və müqavilə bağlayır

- ticarət işçiləri ticarət müəssisəsi tərəfindən ona etibar edilən mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə müqavilə bağlayır
- müdiriyyətlə satıcılar mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda aralarında müqavilə bağlanırlar
- iki işçi arasında mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müqavilə bağlanırlar
- bir neşə işçi mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə maddi məsuliyyət haqqında müqavilə bağlayırlar

325. Paylı maddi-məsuliyyət nədir?

- ✓ bir neşə işçi mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə maddi məsuliyyət haqqında müqavilə bağlayırlar
- mal-material dəyərlərinin qorunub saxlanmasına bütün müəssisə kollektivi cavabdehliyi öz öhdəsinə götürür və müqavilə bağlayırlar
- müdiriyyətlə satıcılar mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda aralarında müqavilə bağlanırlar
- iki işçi arasında mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müqavilə bağlanırlar
- ticarət işçiləri ticarət müəssisəsi tərəfindən ona etibar edilən mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə müqavilə bağlayırlar

326. Mağazalarda tətbiq edilən fərdi-maddi məsuliyyət nə deməkdir?

- ✓ ticarət işçiləri ticarət müəssisəsi tərəfindən ona etibar edilən mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə müqavilə bağlayırlar
- bütün müəssisə işçiləri arasında müqavilə bağlanırlar
- iki işçi arasında müqavilə bağlanırlar
- satıcılar arasında müqavilə bağlanırlar
- bir neşə işçi mal-material dəyərlərinə tam maddi-məsuliyyət daşdığı haqda müəssisə rəhbərliyi ilə maddi məsuliyyət haqqında müqavilə bağlayırlar

327. Ticarət işçilərinin ixtisas əmək bölgüsü dedikdə nə başa düşülür?

- ✓ ticarət işçilərinin peşə hazırlığı, ixtisas səviyyəsi və ümumtəhsil səviyyəsinin vəziyyəti
- alıcı tələbinin daha dolğun ödənilməsi, satıcıların öz mal qruplarını daha dərinədən öyrənməsi və əməyin səmərəliliyinin artırılması
- əsas işçilər köməkçi işçilərdən ayrılır, mağazalarda yeni işçi heyətinin yaradılması nəzərdə tutulur
- idarəçilik fəaliyyəti və ayrı-ayrı vəzifə havalə edilmiş mağaza və şöbə müdirləri, onların müavinləri, kassirlər, qablaşdırıcılar və s. işçilər arasında aparılır
- mağazada şöbə və iş yerlərinin ixtisaslaşdırılması, geniş mal çeşidinin yaradılması,

328. Mal-sahə əlamətinə görə əmək bölgüsünü xarakterizə edin

- ✓ bütün cavablar doğrudur
- geniş mal çeşidinin yaradılması,
- alıcı tələbinin daha dolğun ödənilməsi,
- əməyin səmərəliliyinin artırılması
- mağazada şöbə və iş yerlərinin ixtisaslaşdırılması,

329. Ticarət işçilərinin təsnifatı aşağıdakılardan hansı əlamətə görə aparılır?

- ✓ milli mənsubiyyət
- vəzifə
- peşə və ixtisaslaşma
- əməyin xarakteri
- kateqoriyalar

330. Mağazalarda görülən işin xarakterinə görə işçilər neçə qrupa bölünürlər?

- ✓ daimi işçilər və müvəqqəti işçilər
- müdirlər və satıcılar
- texniki işçilər və ticarət-operativ işçilər
- direktor və menecerlər
- sahibkar işçilər və maddi işləyən işçilər

331. Mülkiyyətə münasibətinə görə mağaza işçiləri hansı qrupa bölünürlər?

- ✓ sahibkar işçilər və muzzla işləyən işçilər
- texniki işçilər və ticarət-operativ işçilər
- direktor, şöbə müdirləri, iqtisadçılar , menecerlər
- nəzarətçilər, kassirlər, marketoloqlar, anbardarlar, məsləhətçilər.
- müdirlər və satıcılar

332. Mağazanın texniki heyətinə hansı kateqoriya işçilər aid edilir?

- ✓ soyuducu qurğularının mexanikləri, təmir ustaları, çilingərlər
- direktor, şöbə müdirləri, iqtisadçılar , menecerlər və
- anbardarlar, ticarət zalının inzibatçıları
- satıcılar, nəzarətçilər, kassirlər, marketoloqlar
- satıcılar, nəzarətçilər, kassirlər, marketoloqlar, anbardarlar, ticarət zalının inzibatçıları, məsləhətçilər və s.

333. Mağazaların ticarət-operativ heyətinə hansı kateqoriya işçilər aiddir?

- ✓ satıcılar, nəzarətçilər, kassirlər, anbardarlar, mercayzandrler, məsləhətçilər və s.
- direktor, şöbə müdirləri, iqtisadçılar , menecerlər və
- sahibkar işçilər və muzzla işləyən işçilər
- sahibkar işçilər, nəzarətçilər, kassirlər, marketoloqlar, ticarət zalının inzibatçıları,
- soyuducu qurğularının mexanikləri, kassa aparatları və çəki-ölçü cihazlarının təmir ustaları, çilingərlər

334. Mağazaların inzibati-idarə heyətinə hansı işçi kateqoriyaları aid edilir?

- ✓ direktor, şöbə müdirləri, iqtisadçılar , menecerlər və s.
- marketoloqlar, fəhlələr, malları qablaşdıranlar
- ticarət zalının inzibatçıları, mühasiblər
- heç biri
- nəzarətçilər, kassirlər, satıcılar

335. Mağazalarda aparılan əmək bölgüsü hansı formalarda həyata keçirilir?

- mağazalarda mal ehtiyatlarının saxlanması görə əmək bölgüsü
- mağazaların anbar sahələrinin ölçüsünə görə əmək bölgüsü
- ✓ mal-sahə, funksional və ixtisas əmək bölgüsü
- mağazaların yerləşdirilməsinə görə əmək bölgüsü
- mağazaların yardımçı otaqlarının sayına görə əmək bölgüsü

336. Ticarət işçilərinin əməyinin iqtisadiyyatın digər sahələrinin işçilərinin əməyindən fərqləndirən cəhətlər hansılardır?

- ✓ əməyin ikili xarakter daşması
- ticarət işçilərinin əmək haqqının aşağı olması
- ticarətdə əməyin mexanikləşdirilməsinin aşağı olması
- maddi və mənəvi həvəsləndirmənin aşağı olması
- ticarət işçilərinin əməyinin mürəkkəbliyi

337. Ticarət müəssisələri işçiləri yerinə yetirdiyi funksiyalardan asılı olaraq neçə kateqoriyaya ayrılır?

- ✓ 4.0
- 6.0
- 8.0
- 9.0
- 7.0

338. Əməyin təşkilinin sosioloji vəzifələri dedikdə nə başa düşülür?

- ✓ alıcıların alışa sərf etdikləri vaxtı minimuma endirmək, onların asudə vaxtının artırılmasına imkan yaratmaq
- işçilərin ixtisas səviyyəsini və peşə hazırlığını artırmaq
- canlı və fiziki əməyə qənaət edilməsi, maddi və əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi, ticarət işçilərinin əmək məhsuldarlığının yüksəldilməsi və ticarət prosesinin intensivləşdirilməsi

- ticarət şəbəkəsini səmərəli yerləşdirmək, malların satış texnologiyasını təkmilləşdirmək, işçilərin ixtisas səviyyəsini və peşə hazırlığını artırmaq
- işçilərin işə olan marağının artırılması, işçilər üçün normal iş şəraitinin yaradılması, onların səhhətinin və iş rejimini optimallaşdırmaq, malların satış texnologiyasını təkmilləşdirmək.

339. Pərakəndə ticarətdə əməyin elmi təşkilinin psixoloji və fizioloji vəzifələri dedikdə nə başa düşülür?

- √ bütün cavablar doğrudur
- işçilər üçün normal iş şəraitinin yaradılması,
- onların səhhətinin və iş rejimini optimallaşdırmaq,
- malların satış texnologiyasını təkmilləşdirmək.
- işçilərin işə olan marağının artırılması,

340. Vahid iş vaxtında müxtəlif qrup və kateqoriya işçilərin əmək haqqısının mütləq ölçüsün ifadə edir;

- √ tarif dərəcələri
- tarif cədvəli
- tarif əmsalı
- faiz
- mənfəət

341. Müəssisə əməkdaşların ilkin seçilməsi .... köməyi ilə həyata keçirir:

- √ testləşdirmə
- əvvəlki iş yerindən arayış;
- Dİ orqanlarının yoxlanılması;
- müsahibə aparılması
- anket məlumatlarının təhlili;

342. Müəssisələrdə personallarla işi aşağıdakı şöbələrdən hansı həyata keçirir?:

- √ personalların idarəedilməsi şöbəsi;
- Texniki təlim şöbəsi;
- təhlükəsizlik şöbəsi;
- kadrlar şöbəsi;
- Həmkarlar təşkilatı

343. Kadrların seçilməsi zamanı nəyə diqqət yetirilməlidir?

- √ peşəkarlıq səviyyəsinə
- davranışına
- bacarığına
- yaş həddinə
- təhsilinə

344. Kadrların qiymətləndirmə meyarlarına aid deyil

- √ siyasi əqidəsi
- təhsil və istehsalat təcrübəsi
- zəkası
- peşəkarlığı
- danışıq tərzini

345. qiymətlərin çox aşağı düşməsində-satışın həcmi demək olar ki, dəyişmir

- √ qiymətin nəzərə çarpan dərəcədə aşağı düşür-satışın həcmi yüksəlir
- qiymət aşağı olur-satış küzi olur
- qiymət yüksəlir-satış da yüksəlir
- qiymətlərin çox aşağı düşməsində-satışın həcmi demək olar ki, dəyişmir
- qiymətlər aşağı düşür-satışın həcmi dəyişmir

346. Pərakəndə satış mal dövriyyəsi planı hansı göstəricilər üzrə müəyyən edilir

- √ mal satışı, mal ehtiyatları və malların daxil olması
- istehsal proqramının həcmi, mal ehtiyatları, mal satışı
- mal qalığı, dövriyyənin quruluşu, malların daxil olması
- daxil olma, alıcılıq fondu, tədavül xərcləri
- alıcılıq fondu, əmək planı, əmək haqqı fondu

347. Pərakəndə satış mal dövriyyəsinin planlaşdırılmasında hansı metodlardan istifadə olunur?

- √ Birbaşa hesablama, iqtisadi-analitik
- Operativ, müqayisə, sınaq
- Riyazi, mühasibat, kommersiya
- Normativ, qruplaşma metodları
- İqtisadi-analitik, statistik, iqtisadi

348. Müəssisənin mal ehtiyatlarını təhlil etməkdə əsas məqsəd nədir?

- √ mal dövriyyəsinin inkişafını normal inkişafının nə dərəcədə təmin etdiyini və malların dövretmə sürətinin necə dəyişdiyini aşkar etməkdən ibarətdir
- mal ehtiyatlarını normalaşdırmaqdan ibarətdir
- dövriyyəni inkişaf etdirmək
- mal resurslarını artırmaqdan ibarətdir
- əhalinin alıcılıq qabiliyyətini öyrənməkdən ibarətdir

349. Müəssisə üzrə mal ehtiyatlarının əsas vəzifəsi nədir?

- √ mal satışının fasiləsizliyini təmin etmək
- satış prosesini həyata keçirmək
- tələbi artırmaq
- qiyməti aşağı salmaq
- iqtisadiyyatı yüksəltmək

350. Müəssisənin mal satışı planı təhlil və tərtib edilərkən hansı məlumatlardan istifadə edilir?

- √ riyazi, statistik və operativ uçot
- pul gəlirlərinə aid olan məlumatlardan
- mal satışına aid
- tələbə aid
- əhalinin alıcılıq fonduna aid olan məlumatlardan

351. Müəssisənin pərakəndə satış mal dövriyyəsi hansı ardıcılıqla təhlil edilir?

- malların daxil olması, ehtiyatlar, mal satışı
- mal ehtiyatları, dövriyyənin həcmi və quruluşu
- Mənbələr üzrə daxil olma, kvartallar üzrə satış
- √ mal satışı, mal ehtiyatları, malların daxil olması
- mal ehtiyatları, daxil olması, mal satışı

352. Müəssisənin mal dövriyyəsinin planlaşdırılması hansı mərhələlərdən ibarətdir?

- √ təhlil, plan layihəsinin hazırlanması və bəyənilməsi
- mal alışı, satış, istehlakçıların sayı
- dövriyyənin həcmi və quruluşunun hesablanması
- alıcılıq fondu, mal ehtiyatları
- mal ehtiyatları, satış və daxil olma

353. Müəssisənin mal satışının təhlili necə aparılır

- √ müəssisə, mal qrupları, aylar, rüblər və il üzrə
- mal qrupları üzrə
- alıcılıq fondu üzrə
- rüblər üzrə
- cəmi müəssisə üzrə

354. Ticarət müəssisəsinin mal dövriyyəsi planı hansı göstəricilər üzrə tərtib olunur?

- √ mal satışı, mal ehtiyatları, mal təminatı
- xərclər, əmək haqqı fondu
- işçilərin sayı, əmək məhsuldarlığı
- mal alışı, çeşid quruluşu, plan səviyyəsi
- tədavül xərcləri, gəlir, mənfəət

355. Ticarətin hansı plan göstəriciləri mal dövriyyəsi əsasında tərtib olunmur?

- √ işçinin təhsili və ixtisasının artırılması
- əmək haqqı fondu
- gəlir, mənfəət və rentabellik
- kredit planı
- əmək planı

356. Ticarətin hansı plan göstəriciləri mal dövriyyəsi əsasında asılı olaraq hesablanılır?

- √ mal ehtiyatları, daxil olma, gəlir, mənfəət, işçilərin sayı
- bankların hesablaşma hesabında olan vəsait, kassada olan pul vəsaiti
- istehlakçıların sayı, müəssisənin kassasında olan pul vəsaiti
- tədavül xərcləri, sair aktivlər, ümitsiz borclar
- avadanlıqlara, inventarlara, maşınlara olan tələbat

357. Pərakəndə satış mal dövriyyəsi vasitəsilə hansı proses baş verir?

- √ dəyər formalarının dəyişilməsi, malın pula çevrilməsi
- mal ehtiyatlarının, malların daxil olmasının hərəkəti
- malların gətirilməsi, satışı və ehtiyatların yaranması
- alıcı tələbinin ödənilməsi, təkrar istehsal
- malların satışı, tələbin ödənilməsi

358. Özünəxidmət mağazasında ticarət zalı işçilərinin əsas funksiyaları nədən ibarətdir?

- √ məsləhət və nəzarət
- reklamlaşdırma
- hesablaşma əməliyyatları
- inventar qabına yığma
- informasiyanın verilməsi

359. Ticarətin formalarına uyğun olaraq pərakəndə satış mal dövriyyəsinin hansı növləri vardır?

- √ dövlət, kooperativ və xüsusi ticarətin mal dövriyyəsi
- şəhər, bələdiyyə və kənd dövriyyəsi
- dövlət, qəsəbə və istehlakçılar
- şirkətlərin, firmaların və müəssisələrin dövriyyəsi
- şəhər, kənd və fəhlə qəsəbəsinin dövriyyəsi

360. Şəxsi istehlakın dövriyyəyə cəlb olunmayan hissəsi nəyin hesabına ödənilir?

- √ şəxsi həyatı təsərrüfatlarından əldə etdikləri məhsul hesabına
- sahibkarın vəsaiti hesabına
- humanitar yardım hesabına
- dövlət fondu hesabına

- ictimai istehlak fondları hesabına

361. Əhalinin şəxsi istehlak fondunun nə qədər hissəsi pərakəndə satış mal dövriyyəsi vasitəsilə ödənilir ?

- √ 87-90 %
- 0.6
- 0.5
- 0.7
- 1.0

362. Pərakəndə satış mal dövriyyəsi ilə əhalinin istehlak fondunu eyniləşdirmək olar?

- √ yox
- müəyyən qədər
- tamamilə
- qismən
- hə

363. Mal dövriyyəsi inkişafının neçə qanunauyğunluqları vardır

- √ 4.0
- 6.0
- 5.0
- 10.0
- 2.0

364. Şəhərə nisbətən kənd yerlərində mal dövriyyəsinin sürətlə artması nəyə şamil edilir ?

- ət və ət məhsullarına
- çörəyə və çörək məmulatlarına
- √ qeyri-ərzaq mallarına
- alıcılıq qabiliyyətinə
- pul gəlirlərinə

365. Pərakəndə satış mal dövriyyəsi strukturu hansı amillərdən asılıdır?

- mal qruplarından, ehtiyatlardan
- iqlim şəraitindən, daxil olmadan
- √ istehsalın həcmi və quruluşundan, pul gəlirlərinin səviyyəsindən, demoqrafik amillərdən
- qiymətdən, puldan, maya dəyərindən
- işçilərin sayından, əmək haqqından

366. Mal dövriyyəsinin quruluşu nədir ?

- √ dövriyyənin ümumi həcmində ayrı-ayrı mal qruplarının xüsusi çəkisidir
- bir günlük satışdır
- rüblər üzrə satışdır
- mal qrupları üzrə satışdır
- mal satışının həcmidir

367. Ticarətin gələcək inkişafı və əhaliyə xidmətin yaxşılaşdırılmasına hansı sosial-iqtisadi amillər təsir edir?

- √ bütün cavablar doğrudur
- istehlakın strukturunun yaxşılaşdırılması
- mənzil tikintisinin inkişafı
- mal istehsalının artması
- əhalinin sayının artması

368. Ticarət şəbəkəsinin inkişafı hansı vəzifələrə uyğun gəlməlidir?

- mal dövriyyəsinin strukturunun yaxşılaşdırılmasına
- xidmət mədəniyyətinin yüksəlməsinə
- √ bütün cavablar doğrudur
- ticarət xidməti sisteminə
- mal dövriyyəsinin artmasına

369. Ticarət şəbəkəsinin inkişafına təsir göstərən sosial amillər hansılardır?

- əmtəə istehsalı, nəqliyyat, mənzil tikintisi, pərakəndə mal dövriyyəsinin həcmi
- bazarda rəqabət mühiti, müəssisələrdə düzgün idarəetmə
- kütləvi işlə müəssisələrinin, yeyinti sənayesinin və ərzaq malları ticarətinin inkişafı
- sənaye təyinatlı məhsul istehsalı, malların qiyməti
- √ əhalinin pul gəlirlərinin həcmi, istehlak tələbi, bazarın sosial-mədəni mühiti

370. Pərakəndə satış mal dövriyyəsi nəyə deyilir?

- malların istehsaldan topdansatış həlqəsinə çatdırılmasını xarakterizə edən mərhələ
- təkrar istehsal prosesinin son fazasını
- √ malların bilavasitə istehlakçılara satışı
- malların hərəkətinin aralıq həlqəsində təşkilat və müəssisələrə mal satışı
- malların istehsaldan istehlakçılara satışının ilkin mərhələsinə

371. Pərakəndə ticarət müəssisələrinin əsas funksiyaları

- √ ticarət-operativ, maliyyə-təsərrüfat, idarəetmə fəaliyyəti
- ticarət-texnoloji prosesləri sadələşdirmək, xərcləri aşağı salmaq
- mağazada texnoloji proseslərin avtomatlaşdırılması
- alıcılarla haqq-hesabın sürətləndirilməsi, xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi
- iş yerlərinin miqdarının optimallaşdırılması, alıcıların vaxtına qənaət edilməsi

372. Pərakəndə ticarət müəssisələrinin yerləşdirilməsində əlverişlilik dedikdə nə başa düşülür?

- √ alıcılar üçün mağazalara asan girib-çıxmaq
- mağazalara malların daha rahat gətirilməsi
- mağazaların mikrorayonda yerləşməsi
- mağazaların yaşayış zonasında olması
- mağazaların şəhərin mərkəzində yerləşməsi

373. Ticarət müəssisəsinin yerləşdirilməsində aşağıdakı amili nəzərə almaq məqsədəuyğun deyil?

- piyada axını
- ümumi fon
- icarə şərtləri
- √ əmək resurslarının mövcudluğu
- regionun istehlak profili

374. Müəssisənin xalis mənfəəti hansı hissələrə bölüşdürülür?

- √ kapitallaşdırılan və istehlak
- ticarətin inkişafına və ehtiyat fondlarına yönəldilən
- bölüşdürülmür, hamısı sahibkara qalır
- yığım və bödüşdürülən
- müəssisə ixtiyarında qalan və kapitallaşdırılan

375. Ticarətdə rentabelliyyənin artırılmasına təsir göstərən amil deyildir?

- √ tədavül xərclərinin artırılması
- mal dövriyyəsinin artırılması
- əməyin təşkilinin təkmilləşdirilməsi
- ticarət və ictimai işlə işçilərinin əməyin nəticəsinə marağının artırılması.

- ticarət əlavələrinin və qiymət üstəliklərinin (ticarət güzəştlərinin) iqtisadi cəhətdən düzgün əsaslandırılması

376. Ticarət müəssisəsinin ümumi rentabelliği nə cür hesablanır ?

- √ mənfəətin mal dövriyyəsinə nisbəti kimi
- mənfəətin əmək haqqı fonduna nisbəti kimi
- mənfəətin xüsusi vəsaitə nisbəti kimi
- mənfəətin tədavül xərclərinə nisbəti kimi
- mənfəətin mal resurslarına nisbəti kimi

377. İnsan kapitalı + əsas kapital + dövriyyə kapitalı hansı göstəricinin modelidir?

- √ ticarət müəssisəsinin iqtisadi potensialının
- ticarət müəssisəsinin maliyyə resurslarından istifadə effektivliyinin
- istehsal müəssisəsinin insane kapitalından istifadə effektivliyinin
- əsas və dövriyyə vəsaitlərindən işçilərin istifadə potensialının
- ticarət müəssisəsinin iqtisadi səmərəliliyinin

378. Ticarət müəssisəsinin iqtisadi potensialının modeli necədir

- mal dövriyyəsinin həcmi + əsas kapital + dövriyyə kapitalı
- √ insan kapitalı + əsas kapital + dövriyyə kapitalı
- insan kapitalı + bölüşdürülməyən mənfəət + dövriyyə kapitalı
- istehlakçıları maraqları + əsas kapital + dövriyyə kapitalı
- aktivlərin nominal dəyəri + izafi kapital + əsas kapital

379. Ticarət fəaliyyətindən alınan nəticənin xərclərə olan nisbəti necə adlanır?

- √ effektivlik
- məhsuldarlıq
- qənaətlilik
- israfçılıq
- mənfəətlilik

380. İqtisadi effektivlik necə əldə edilir?

- √ əmək, maddi və maliyyə resurslarından səmərəli istifadə etməklə
- gəliri artırmaq, xərclərə qənaət etməklə
- mal ehtiyatlarını, maddi resursları artırmaqla
- tələb, təklifi artırmaq, qiyməti aşağı salmaqla
- mal dövriyyəsinə, mənfəəti artırmaqla

381. Effektivlik nədir?

- √ fəaliyyətdən alınan nəticənin xərclərə olan nisbətidir
- dövriyyənin artırılması imkandır
- xərclərin məbləğinin dövriyyəyə olan nisbətidir
- bir günlük dövriyyənin artırılması imkandır
- xərclərə qənaətdir

382. Effekt nədir?

- √ müəssisə (firma) fəaliyyətinin nəticəsidir
- gəlirin artırılması yoludur
- xərclərə qənaətdir
- Mal dövriyyəsinə artırmaq imkandır
- mənfəəti əldə etmək imkandır

383. Ticarətin potensialının tərkib hissəsinə nələr daxildir

- √ maddi, əmək və maliyyə resursları
- tələbat, tələb, istehlak
- tələb, qiymət, istehlak
- mal təklifi, ehtiyatı, mal fondları
- mal ehtiyatları, fondları

384. Müəssisədə rentabelliyyəni yüksəldilməsinə təsir göstərən amillər sırasına aid deyildir

- √ tədavül xərclərinin səviyyəsinin artırılması
- mal dövriyyəsinin artırılması
- maddi-texniki bazanın təkmilləşdirilməsi və əsas kapitaldan səmərəli istifadə edilməsi
- əməyin təşkilinin artırılması
- işçilərin ixtisas və mədəni səviyyələrinin artırılması

385. Satışdan mənfəətin formalaşmasında iştirak edən göstəricilərə aiddir:

- √ satışdan pul gəliri, malın satınalma dəyəri
- icarə haqqı, fondların dəyəri
- digər təşkilatlarda iştirakdan pay, kapitalın həcmi
- vergi qoymadan əvvəl mənfəət və xərclər
- satılmış məhsulun maya dəyəri, məhsulun keyfiyyəti

386. Ticarətdə mənfəətin bölüşdürülməsi effektivliyi göstəricisi necə adlanır?

- √ kapitallaşdırma əmsalı
- xərc tutumu əmsalı
- likvidlik əmsalı
- elastiklik əmsalı
- istehlaklaşdırma əmsalı

387. Ticarətdə mənfəətin yaranma mənbəyi deyidir

- √ xüsusi və cəlb edilmiş vəsait
- istifadə etmə əhəmiyyətini itirmiş əmlakın (məsələn, köhnəlmiş avadanlığın və s.) realizə edilməsindən daxil olan vəsait
- malların satışından əldə edilən vəsait
- planlaşdırılmayan gəlirlərin məsrəflərə nisbətən üstünlük təşkil edən hissəsi hesabına yaranan vəsait
- qeyri-ticarət fəaliyyətindən, o cümlədən yardımçı təsərrüfatlarından və s. daxil olan vəsait.

388. Umumi gəlirin səviyyəsi nə cür hesablanır?

- √ mal dövriyyəsinin ümumi gəlirə nisbəti
- ümumi gəlirin mənfəətə nisbəti
- ümumi gəlirin mal dövriyyəsinə nisbəti
- ümumi gəlirin tədavül xərclərinə nisbəti
- tədavül xərclərinin ümumi gəlirə nisbət

389. Balans mənfəətinin yaranması mexanizmi hansı göstəricilər üzərində qurulur?

- mal dövriyyəsi, əməyin ödənilməsi fondu və gəlir
- mal dövriyyəsi, ümumi gəlir və tədavül xərcləri
- ümumi gəlirin səviyyəsi, tədavül xərcləri və mal ehtiyatları
- √ ticarət əlavələri, ticarət güzəştləri və ticarət üstəlikləri
- mal satışı, mal ehtiyatları və tədavül xərcləri

390. Ticarətdə ümumi gəlir mahiyyətinə görə nəyi özündə əks etdirir?

- tədavül xərclərinin mənfəətə nisbətini
- √ tədavül xərcləri ilə mənfəətin cəmini
- mənfəət ilə mal dövriyyəsinin məbləğinin cəmini
- mənfəətin tədavül xərclərinə olan nisbətini

- mal dövriyyəsi ilə tədavül xərclərinin cəmini

391. Ümumi gəlirin planlaşdırılmasında ən çox hansı metodlardan istifadə olunur

- √ balans , iqtisadi təhlil və müqayisəli təhlil
- ekspert qiymətləndirmə, analogi və müqayisəetmə metodları
- trend və faktorlu təhlil metodları, balans metodu
- texniki iqtisadi hesablamalar, analitik hesablama və iqtisadi-riyazi model
- iqtisadi-riyazi model, dinamik sıraların ekstropolyasiyası, normativ metodlar;

392. Hansı halda malgöndərən təşkilatlar ticarət müəssisələrinə güzəştlər verirlər

- √ ərzaq malları satışa hazırlanarkən əmələ gələn çıxdaşlar və sortların aşağı salınması üçün
- məişət texnikası alan alıcılara quraşdırma xidməti göstərmək üçün
- alınmış malların geri qaytarılmaması üçün
- malgöndərən təşkilatın mallarını reklam etmək üçün
- malgöndərən müəssisənin mallarının satışını təşkil etmək üçün

393. Ümumi gəlirin inkişafını müəyyən edən göstərici

- √ ümumi gəlirin mal dövriyyəsinə nisbətən səviyyəsidir
- mal dövriyyəsinin ümumi gəlirə olan nisbətidir
- mənfəətin mal dövriyyəsinə olan nisbətidir
- ümumi gəlirin tədavül xərclərinə nisbətən səviyyəsidir
- ümumi gəlirin malların satılma qiymətinə nisbətən səviyyəsidir

394. Mal dövriyyəsi həcmnin dəyişməsinin ümumi gəlirə göstərdiyi təsir necə hesablanılır?

- tədavül xərcləri ilə mənfəətin cəmi kimi
- mənfəət və rentabelliğin məcmuu kimi
- √ onun faktiki və plan həcmələri arasındakı fərq ümumi gəlirin səviyyəsinə vurlur və yüzə bölünür
- tədavül xərclərinin məbləğinə vurmaq lazımdır
- gəlirin faktiki və plan səviyyələri arasındakı fərq

395. Ticarətdə ümumi gəlir necə təhlil edilir?

- dövriyyəyə görə
- tədavül xərclərinə nisbətən
- √ ümumilikdə müəssisə, ayrılıqda hər bir mal qrupu üzrə
- məbləğ üzrə
- səviyyəsi üzrə

396. Ümumi gəlirin tərkibi hansı göstəricilərdən ibarətdir?

- mənfəət və əsas fondlar
- əsas və dövriyyə fondları
- √ tədavül xərcləri və mənfəət
- dövriyyə və ehtiyatlar
- mənfəət və rentabellik

397. Müəssisənin ümumi gəliri nəyi təmin edir?

- √ Özünün bütün məsrəflərini ödəyir, dövlət büdcəsilə hesablaşır və maliyyə möhkəmliyini təmin edir
- Əsas və dövriyyə fondlarını təmin edir
- Əsaslı və cari təmiri ödəyir
- Əsas və əlavə əmək haqqını, nəqliyyat xərclərini təmin edir
- Mal dövriyyəsi, mənfəət və rentabelliği təmin edir

398. Ticarətdə ümumi gəlirin əmələ gəlmə mənbələri hansılardır?

- ✓ mal satışından alınan gəlir
- ayrı-ayrı xərc maddələrinin ümumi dövriyyədəki xüsusi çəkisidir
- əsas və əlavə əmək haqqı, digər təsərrüfat sahələrinin məsrəfləri
- müəssisə krediti və istehsal krediti
- mənfəətin tədavül xərclərinə olan nisbətində

399. Ticarətdə ümumi gəlir təyinatına görə nəyi özündə əks etdirir?

- mal dövriyyəsi ilə tədavül xərclərinin cəmini
- tədavül xərclərinin mənfəətə nisbətini
- ✓ tədavül xərcləri ilə mənfəətin cəmini
- mənfəət ilə mal dövriyyəsinin məbləğinin cəmini
- mənfəətin tədavül xərclərinə olan nisbətini

400. Universamın ticarət sahəsi 1200 m²-dir. Ticarət avadanlıqlarının (stasionar, qeyri-stasionar, mexaniki, konteynerlər və s. tutduğu tutduğu sahə 408 m² –dir. Universam üçün quraşdırma əmsalını hesablayın

- ✓ 0,34
- 0,42
- 0,71
- 0,8
- 1.0

401. Əsas fondların sadə təkrar istehsalı necə həyata keçirilir?

- ✓ cari təmirəmə vasitəsilə
- vəsait qoyma yolu ilə
- yeni sərf olunan vəsait
- amortizasiya ayırmaları hesabına
- bütün cavablar doğrudur

402. Əsas fondların geniş təkrar istehsalı hansı vəsait hesabına həyata keçirilir?

- ehtiyat fondu hesabına
- ✓ əsas fondların geniş təkrar istehsalı əsaslı vəsait qoyuluşu vasitəsilə həyata keçirilir
- mənfəət hesabına
- xüsusi kapital hesabına
- cəlb edilmiş vəsait hesabına

403. Əsas fondların amortizasiya ayırmaları necə hesablanılır?

- nisbi göstəricilərlə
- ✓ fondların növləri üzrə dəyərinə görə faizlə
- səviyyəsi üzrə
- dəyərin pul ifadəsilə
- natural göstəricilərlə

404. Amortizasiya ayırmaları nədir?

- əsas fondların alınmasına sərf olunan pul vəsaitidir
- ✓ əsas fondların dəyərinin köhnələn hissəsinin pul ilə ifadəsidir
- ilkin dəyəridir
- bərpa dəyəridir
- qalıq dəyəridir

405. Əsas fondların mənəvi köhnəlməsi nədir?

- yeni əsas fondların alınmasıdır
- ✓ daha məhsuldar əsas fondların yaradılması nəticəsində onların dəyərinin azalan hissəsidir
- cari təmir məsrəfləridir

- əsas fondların dəyərinin azalan hissəsidir
- əsas fondların dəyərinin köhnələn hissəsidir

406. Əsas fondların fiziki köhnəlməsi nədir?

- qiymətin aşağı düşməsidir
- ✓ təbii qüvvələrin təsiri altında onların texniki-istismar xassələrinin itirilməsidir
- dəyərini itirməsidir
- yararsız vəziyyətə düşməsidir
- qiymətin ucuzlaşmasıdır

407. Əsas fondlarda köhnəlmə prosesləri hansılardır?

- ✓ fiziki və mənəvi köhnəlmə
- əsas və əlavə köhnəlmə
- əsaslı köhnəlmə
- əlavə köhnəlmə
- yenidən qiymətləndirmə

408. Əsas fondlarda neçə cür köhnəlmə prosesi baş verir?

- 5.0
- ✓ 2.0
- 1.0
- 4.0
- 6.0

409. Qeyd edilənlərin hansı maşın və avadanlığın icarə forması deyil ?

- çarter
- rentinq
- ✓ faktoring
- xayring
- lizing

410. Əsas fondların qalıq dəyəri nədir?

- yeni alınan avadanlıqların dəyəri
- ✓ əsas fondların ilkin dəyəri ilə bərpa dəyəri arasındakı fərqdır
- ilin axırına qiymətləndirmə
- ilin axırına olan dəyəridir
- amortizasiya ayırmalarının həcmi

411. Əsas fondların bərpa dəyəri nədir?

- texniki vasitələrin alınmasına sərf olunan vəsait
- əsas fondların alınmasına sərf olunan vəsait
- ✓ mövcud qiymətlərlə əsas fondların təkrar istehsalına sərf olunan pul vəsaitinin məbləği
- avadanlıqlara sərf olunan vəsait
- Alətlərə sərf olunan vəsait

412. Əsas fondların ilkin dəyəri nədir?

- ✓ əsas fondların satın alınmasına, quraşdırılmasına və istifadəsinə sərf olunan məsrəflərin həcmi
- amortizasiya ayırmaları
- cari təmir məsrəfləri
- fondların dəyər həcmi
- fondların məcmuu

413. Əsas fondların dəyəri hansı göstəricilərlə ifadə olunur?

- rüblər üzrə dəyəri
- ilin əvvəlinə dəyəri
- ✓ ilkin, bərpa və qalıq dəyərləri
- ilin sonuna dəyəri
- il ərzində dəyəri

414. Əsas fondlar hansı göstəricilərlə ifadə olunur?

- sayına və dəyərinə
- ✓ cinsi və dəyər
- ton və ton km
- metr və km-lə
- nisbi və natural

415. Ticarətin maddi-texniki bazası nədir?

- əmək alətlərinin məcmuudur
- əsas fondların məcmuudur
- əsaslı kapital qoyuluşudur
- dövriyyə fondlarının məcmuudur
- ✓ ticarət prosesində iştirak edən əmək vasitələri və predmetlərinin məcmuudur

416. Ticarətin əsas fondları hara daxildir?

- dövriyyə fondlarının tərkibinə
- ✓ maddi-texniki bazanın tərkib hissəsinə
- əmək haqqı fondunun tərkibinə
- qeyri-istehsal fondlarının tərkibinə
- məsuldar qüvvələrin tərkibinə

417. Əsas kapitalın təkrar istehsalı və yerləşdirilməsi necə xarakter daşıyır?

- ✓ planlı
- xüsusi
- sahibkarlıq
- özünəməxsus
- qarışıq

418. Ticarətdə əsas kapital kimə məxsusdur?

- sahibkarlara
- transmilli korporasiyalara
- xüsusi təşkilatlara
- ✓ dövlət, kooperativ və xüsusi mülkiyyətə
- firmalara

419. Miqdar barədə alıcının iradəsi hansı qaydada ödənilir

- ✓ çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi və qiymətin aşağı salınması ilə
- qüsurların aradan qaldırılması ilə
- çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi yaxud ödənilmiş pulun geri qaytarılması vasitəsi ilə
- çatışmayan əmtəə üçün ödənilmiş pulun bir hissəsinin geri qaytarılması vasitəsi ilə
- əmtəənin qiymətinin artırılması ilə

420. Əmlak sanksiyaları nə üçün tətbiq edilir?

- ✓ təqsirli tərəfi öhdəliklərin tam və vaxtı-vaxtında yerinə yetirilməsinə vadar etmək üçün
- alıcı və satıcı malın xüsusiyyətindən asılı olaraq bir-birinə tətbiq edir
- əmlak sanksiyası yalnız qoyulmuş vaxta əməl olunmadıqda tutulur

- əmlak sanksiyası mülki müqavilənin xitam vasitəsidir
- alıcı tərəf malı alıb pulunu ödəmədiyi halda əmlak sanksiyası mal alana tətbiq olunur

421. Komplektlilik nədir?

- ✓ malın ümumi bir tələbatı ödəməsini təmin edəcək müəyyən toplusu başa düşülür
- əmtələri alıcı tələbini tam ödəməsi üçün tamamlayıcı
- mallara xüsusi bir tələbatı ödəməsi üçün dəst halında hazırlanması
- malların alıcı tələbini tam dolğun ödənilməsi məqsədi ilə daha dərin çeşidin təklif olunmasıdır
- əmtələrin ekspertiza üçün ayrılmış dəsti başa düşülür

422. Mağazada göstərilən ticarət xidmətlərinə aid deyildir

- ✓ tibbi xidmətlər
- əldə olunan malın istifadəsi ilə əlaqədar xidmətlər,
- mağazaya gələnlər üçün əlverişli şərait yaratmaqla əlaqəli xidmətlər
- digər pulsuz xidmətlər
- mal alışı ilə əlaqəli xidmətlər,

423. Topdan anbar dövriyyəsi zamanı əmtələrin anbarlardan topdan satışının həyata keçirilməsində aşağıdakı metodlardan hansı məqbul sayılmır

- ✓ alıcılar tərəfindən şəxsi seçim
- maldəşiyən ekspeditorlar
- ticarət avtomatları, evdə satış
- avtoanbarlar vasitəsi
- yazılı telefon, telefaks

424. Alıcı ofertanın bütün şərtləri ilə razılaşdıqda hansı hərəkətləri yerinə yetirilir

- ✓ poçt və ya teleqraf vasitəsi ilə satıcıya yazılı şəkildə onu təsdiq etmək barədə cavab göndərir ofertaya qarşı əks oferta göndərir
- teleqraf vasitəsi ilə satıcıya yazılı şəkildə göndərir
- əmtəni göndərməyə başlayır nəqliyyatı seçir
- sifariş olunan əmtəni qəbul etməyə hazırlaşır strateji planlaşmanı həyata keçirir
- müqaviləni imzalayıb geri qaytarır

425. Ticarət kompensasiya sövdələşmələri ən gec hansı müddətdə başa çatmalıdır

- ✓ 24 ay müddətinə
- 12 ay müddətinə
- 48 ay müddətinə
- 6 ay müddətinə
- 36 ay müddətinə

426. Ticarət-vasitəçilik əməliyyatı nədir?

- ✓ ticarət vasitəçisi tərəfindən öz adından və öz vəsaiti hesabına həyata keçirilən əməliyyatlardır
- əmtələrin alqı-satqı müqaviləsinin bağlanmasıdır
- istehsalçıdan asılı olmayan ticarət vasitəçisi tərəfindən istehsalçının tapşırığı ilə aralarında bağlanmış sənəd əsasında alqı-satqı ilə əlaqədar həyata keçirilən əməliyyatdır
- vasitəçinin köməyi ilə alıcı və satıcı arasında əlaqə yaradılması üzrə əməliyyatdır
- əmtənin müəyyən ərazidə istehsalçıdan son istehlakçıya irəlilədilməsinə kömək göstərilməsidir

427. Mal göndərmə müqaviləsi nədir?

- ✓ Mal göndərənə alıcılar arasındakı təsərrüfat əlaqələrinin ən vacib formasıdır.
- keyfiyyətin, onun keyfiyyət üzrə standartlara və texniki şərtlərə uyğun gəldiyini təsdiq edən sənəd
- satıcının alıcıya müəyyən müddətə, möhlətlə əmtə əvəzinə verdiyi sənəd
- kommersiya məsrəflərinin, pozuntuların göstərildiyi sənəd
- yükdaşıma şərtlərinin pozulmasına görə tərtib edilən və pozuntunun səbəbkarına iddia bildirmək hüququ bildirən sənəd

428. Peniya nədir?

- √ borclu tərəf öhdəliyi müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə verir
- borca əlavə olaraq ödənilməli məbləğdir
- qoyulmuş müddətin ötdüyü vaxtlarda tətbiq olunur
- kreditorun tətbiq etdiyi cərimədir
- malın alışı qiymətinə əlavədir

429. Cərimə nədir

- √ mövcud müqaviləni pozan fiziki və hüquqi şəxsə tətbiq edilən təsirdir
- satılan malın xüsusiyyəti aşağı olduqda tətbiq olunur
- alıcı və satıcının müəyyən vəziyyətlərdə hər birinə tətbiq olunur
- mal alışı zamanı malgöndərənə tətbiq olunur
- bank tərəfindən alqı-satqı prosesi pozulduqda tətbiq olunur

430. Mal verənlərlə münasibətdə pərakəndə ticarət hansı üstünlüklərə malik olmalıdır

- √ müəyyən regionlarda malların satışı, malları daha aşağı qiymətlərlə almaq və malların daşınmasını sürətləndirmək
- malları növlərə ayırmaq
- mal ehtiyatı yaratmaq
- malları tədarük etmək
- malları istehsal etmək

431. Mal yeridilişinin səmərəli təşkilinə hansı amillər təsir edir?

- √ məhsuldar qüvvələrin, topdansatış bazaların düzgün yerləşdirilməsi, nəqliyyat
- marşrut, vaqon tarifləri, malların qablaşdırılması
- bazarın həcmi, tutumu, istehlakçıların sayı
- dövriyyənin həcmi, quruluşu, mal daşınması
- mal ehtiyatları, əsas fondların vəziyyəti

432. Mal yeridilişinin həlqəlik əmsalı nəyə bərabərdir

- √ 1.0
- 3.0
- 4.0
- 5.0
- 2.0

433. Mal yeridilişinin təşkili və formaları nə ilə müəyyən edilir?

- √ iqtisadi münasibətlərin xarakteri ilə
- əhalinin mal almaq imkanları ilə
- mal ehtiyatlarının məcmuu ilə
- nəqliyyatın inkişaf səviyyəsi ilə
- əhalinin alıcılıq qabiliyyəti ilə

434. Valyuta birjalari hansı məqsədlə yaradılır

- istehlakçıların xarici valyutaya qarşı tələbini ödəmək
- bankların kassa planını düzgün tənzimləmək
- √ hər hansı bir ölkənin milli valyutasını dövrəli valyutaya və ya əksinə çevirmək
- tədaviyə buraxılan pul kütləsinə qarşı tələbatı təyin etmək
- mal dövriyyəsi həcmi təyin etmək üçün

435. Nümunəvi müqavilələr üzrə mübahisə və fikir ayrılıqları hansı qaydada həll olunur

- √ arbitraj qaydasında

- birja komitələrinin müəyyənləşdirdiyi qaydada
- nümunəvi kontraktı hazırlanmış təşkilatın müəyyənləşdirdiyi qaydada
- gömrük orqanlarının həll etməsi qaydasında
- nümunəvi müqavilələr üzrə mübahisə və fikir ayrılıqları hansı qaydada həll olunur

436. İddia nədir?

- ✓ müqavilə şərtlərinin pozulmasının könüllü surətdə aradan qaldırılması barədə yazılı tələbdir
- malgöndərənlərlə yaranmış sifarişdir
- malgöndərənlərlə yaranmış sifarişdir
- malgöndərənlərlə yaranmış müqavilələrin həlli üçün tələbnamədir
- kommersiya maraqlarının qorunmasıdır

437. İstehsal müəssisələrinin yerləşməsi, ixtisaslaşdırılması və mövsümliliyi mal (əmtəə) yeridilişi prosesinin hansı amillərinə aiddir?

- nəqliyyat
- iqtisadi və təşkilati
- ✓ istehsal
- coğrafi və nəqliyyat
- iqtisadi və sosial

438. Mal (əmtəə) yeridilişi prosesi nədir?

- mal dövriyyəsi vaxtının azaldılması
- malların yerdəyişmə prosesinin sürətləndirilməsi
- ✓ malların istehsal müəssisələrindən istehlakçıya çatdırılması prosesi
- ticarət təşkilatlarının funksiyası
- malların yerdəyişmə prosesinin istiqaməti və sürətləndirilməsi

439. Mal (əmtəə) təchizatı prosesinin formaları hansıdır?

- həlqəvari və birbaşa
- anbar və rasiona
- ✓ tranzit və anbar
- sadə və mürəkkəb
- ixtisaslaşdırılmış

440. Mal (əmtəə) yeridilişinin formalarını göstər

- topdan və pərakəndə
- həlqəvari və birbaşa
- ✓ tranzit (daşıma) və anbar;
- tranzit (daşıma) və optimal daşıma
- səmərəli, tara avdanlığının tətbiqilə;

441. Mal (əmtəə) yeridilişinin təşkilinə təsir göstərən amillər hansılardır?

- ticarətin texnoloji proseslərinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması;
- elmi-texniki, texnoloji, avtomatlaşdırmanın səviyyəsi;
- sosial-iqtisadi, texnologiya, elmi-texniki
- ✓ istehsal, nəqliyyat, sosial, ticarət;
- texnoloji proseslərin səmərələşdirilməsi və optimallaşdırılması

442. Müqavilə nədir?

- malların satılması formasıdır
- dövriyyənin artırılmasını artıran göstəricidir
- ✓ malların satılması üsuludur
- dövriyyənin artırılmasını artıran göstəricidir
- istehsal ilə ticarəti əlaqələndirən bir vasitədir

443. Sifarişlər nəyi ifadə edir?

- √ mal istehsalı və ya göndərilməsi üzrə ticarətin və onun ayrı-ayrı sahələrinin tələb və təkliflərini ifadə edir
- mal göndərənlərə olan münasibəti
- qarşılıqlı iqtisadi əlaqələri
- əhalinin alıcılıq qabiliyyətini və onun ayrı-ayrı mallar üzrə normativini özündə ehtiva edir
- əhalinin tələbinin ödənilməsi məqsədilə bazarda mal təklifinin həcmi öyrənir

444. İstehsal ilə ticarət arasındakı təsərrüfat əlaqələrinin əsasını nə təşkil edir ?

- √ sifarişlər
- mal dövriyyəsi
- mal alışı
- əhalinin alıcılıq fondu
- mənfəət

445. Mal yeridilişinə hansı proseslər daxildir?

- √ Malların yüklənməsi, göndərilməsi, anbarlarda saxlanılması və s.
- Əhaliyə xidmət göstərilməsi
- Malların çeşidlərə ayrılması və satışa hazırlanması
- Alıcılara mal satmaq , xidmət göstərmək və malları yükləmək
- İstehlakçıların qəbulu, tələbin öyrənilməsi və ödənilməsi

446. Mal yeridilişi nədir?

- √ malların istehsaldan istehlak yerlərinə çatdırılması prosesidir
- malların müxtəlif nəqliyyat növləri vasitəsilə daşınmasıdır
- istehlakçıların hərəkətinin nəzərə alınmasıdır
- malların satışa hazırlanması prosesidir
- malların satışı prosesidir

447. Malların topdansaş metodunun seçilməsinə təsir edən amillər hansılardır?

- pərakəndə ticarət müəssisəsinin tipi,
- alınan malların çeşidi,
- anbar təsərrüfatının vəziyyəti
- pərakəndə ticarət müəssisəsinin yerləşməsi,
- √ bütün cavablar doğrudur

448. Topdansaş müəssisələrin növləri hansılardır?

- ümummilli və regional səviyyəli müəssisələr
- müstəqil topdansaş strukturlar və sənayenin satış bölmələri
- √ ixtisaslaşdırılmış, vasitəçi və topdansaş dövriyyənin təşkilatçıları
- təsərrüfat birlikləri, səhmdar cəmiyyətlər, universal topdansaş tacirlər
- ixtisaslaşdırılmış və universal topdansaş satıcılar

449. Malgöndərənlərə münasibətdə topdansaş ticarətin funksiyalarına aid deyildir :

- √ çatdırılma, kreditləşmə, məlumatlandırma
- komməriya riskinin minimuma endirilməsi
- investisiya təminatı
- mala mülkiyyət hüququnun verilməsi prosesinə dəstək
- komməriya fəaliyyətinin təmərküzləşməsi

450. Topdansaş alıcılara münasibətdə topdansaş ticarətin funksiyaları nədən ibarətdir?

- √ bütün cavablar doğrudur

- tələb və tələbatın qiymətləndirilməsi,
- malların toplanması və saxlanması,
- bütün cavablar səhvdir
- istehsal çeşidinin ticarət çeşidinə dəyişdirilməsi,

451. Mal yeridilişinin topdansatış həlqəsindən istifadə zərurəti nə üçündür?

- √ sənaye çeşidinin ticarət çeşidinə çevrilməsi (dəyişdirilməsi)
- malların göndərilməsinə görə ekspedisiya əməliyyatlarının həyata keçirilməsi
- mal ehtiyatlarını cəmləşdirilməsi
- malların çeşidinə və keyfiyyətinə nəzarət edilməsi
- kommersiya subyektləri arasında əlaqələri həyata keçirməsi

452. Topdansatış ticarətin əsas vəzifəsi nədən ibarətdir?

- kommersiya subyektləri arasında əlaqələri həyata keçirməkdən
- ticarət funksiyalarının reallaşdırılmasından
- mal təklifinin formalaşdırılmasından
- əhali tələbinin öyrənilməsindən
- √ pərakəndə ticarət şəbəkəsini mallarla təchiz etməkdən

453. Ən geniş yayılmış risk növləri hansılardır?

- √ maliyyə
- marketinq
- kommersiya
- fundamental
- istehsal

454. Mal dövriyyəsinin həcmindən bilavasitə asılı olan xərclər necə adlanır?

- √ şərti-dəyişkən xərclər
- şərti-sabit xərclər
- qeyri-sərfəli xərclər
- sabit xərclər
- sərfəli xərclər

455. Kadrların hazırlığı üzrə ayırmalar hansı fond hesabına ödənilir?

- √ xüsusi fond hesabına ödənilir və planlaşdırılır
- əsas fondlar hesabına
- əməyin ödənilməsi fondu hesabına
- alıcılıq fondu hesabına
- sosial fondlara ayırmalar hesabına

456. Ticarətin tədavül xərclərinə hansı sahələr aid edilmir?

- ticarət işçilərinin əmək haqqı
- maddi istehlak (əsas vəsaitin amortizasiyası)
- malların daşınması, saxlanması, satışı
- kommunal təsərrüfatı xidmətlərinin ödənilməsi
- √ tədavül xərcləri göstəricilərinin təhlili

457. Reklam üzrə xərclərə aid deyil:

- √ məhsulların daşınması xərcləri
- işıqlı reklam xərcləri
- vitrinlərin tərtibatı xərcləri
- orijinal qablaşdırma xərcləri
- eskizlərin hazırlanması xərcləri

458. Ticarət reklamı üzrə məsrəflər nəyə əsasən hesablanır?

- müəssisənin xərclərinə uyğun olaraq
- mal satışının həcminə uyğun olaraq
- alıcılıq tələbinə uyğun olaraq
- mal dövriyyə planına uyğun olaraq
- ✓ reklam tədbirləri planına uyğun olaraq

459. Qeyri-istehsal fondlarına nələr daxildir?

- ✓ mədəni-məişət və tədris müəssisələri binaları, avadanlığı və yaşayış binaları
- gurgular
- texniki vasitələr
- əmək alətləri
- dövriyyə vəsaitləri

460. İstehsal əsas fondlarına nələr daxildir?

- ✓ əmək alətləri
- dövriyyə fondları
- texniki vasitələr
- nəqliyyat vasitələri
- binalar

461. Təyinatına görə əsas fondlar nece yere ayrılır?

- yığım və ehtiyat fondu
- dividendlər fondu
- ehtiyat fondu
- risk və sığorta fondu
- ✓ istehsal və qeyri-istehsal əsas fondları

462. Əsas fondlar ilə əsas kapital arasında fərq nədir?

- ✓ bu fərq kəmiyyət və dəyər göstəricilərindədir
- bu fərq amortizasiya ayırmalarındadır
- bu fərq əsaslı vəsait qoyuluşundadır
- bu fərq artım və azalma sürətindədir
- bu fərq nisbi və keyfiyyət göstəricilərindədir

463. Ticarətdə istifadə olunan fondlar hansılardır?

- əmək haqqı fondları
- sığorta fondu
- risk fondu
- ehtiyat fondu
- ✓ əsas və dövriyyə fondları

464. Ticarətdə fondlar nədir?

- əmək məsrəflərinin məcmuudur
- ✓ malların istehlakçılara çatdırılmasında istifadə olunan əmək vasitələrinin məcmuudur
- mənfəətdən ayırmalardır
- ticarət vasitələrinin məcmuudur
- istehsal və qeyri-istehsal vasitələrinin məcmuudur

465. Əsas fondlardan istifadə effektivliyinin göstəriciləri hansılardır?

- dövriyyə vəsaitlərindən istifadə əmsalı, əsaslı vəsait qoyuluşunun həcmi

- mal dövriyyəsi, ehtiyatlar, malların daxil olması
- √ fondverimi, fondtutumu, fondla silahlanma, fondun rentabelliği
- dövriyyə sürəti əmsalı, əsas fondların amortizasiyası, əsas fondların cari təmiri
- vəsaitlərin gün və dəfə hesabı ilə həcmi

466. Ticarətin dövriyyə fondlarının tərkibinə nə daxildir?

- √ mal ehtiyatları, pul vəsaiti, sair aktivlər
- texnoloji qurğular və istehsal avadanlıqları
- nəqliyyat vasitələri
- daimi, ölçü-çəki, kassa avadanlıqları
- binalar, qurğular

467. Ticarətin əsas fondlarının tərkibinə hansı əmək vasitələri daxildir?

- √ binalar, avadanlıqlar və nəqliyyat vasitələri
- pul vəsaiti, sair aktivlər
- tamamlanmamış istehsal
- yarımfabrikatlar ehtiyatları
- xammal ehtiyatları

468. İqtisadi məzmununa və təyinatına görə ticarət fondları necə qruplaşdırılır?

- gəlir və rentabellik
- əmək məhsuldarlığı və effektivliyi
- √ əsas və dövriyyə fondları
- topdansaş və pərakəndəsaş mal dövriyyəsi
- işçilərin sayı və əmək haqqı fondu

469. Ticarət müəssisəsinin tikintisi üçün texniki-iqtisadi əsaslandırma

- layihə həlli
- texniki sənədlər
- konstruktör sənədləri
- ilk hesablarla və əsaslandırma ilə həll (qərar)
- √ layihələşdirmənin və tikintinin məqsədəuyğunluğunu müəyyən edən sənədlər

470. Mağazada malların saxlanması şərtləri hansılardır?

- lazım olan temperatur rejiminin və rütubətliyin tənzimlənməsi
- malın xüsusiyyətlərini və mal qonşuluğu qaydalarını hesaba almaqla
- √ əlverişli yerləşməsi, düzülüşü, saxlanma rejimi, müşahidə və qulluq
- saxlanması üçün binanın təmizliyi, zəruri avadanlıqla təchiz edilməsi
- xüsusi rejimə riayət edilməsi və saxlanılmasının müddəti

471. Malların düzülməsində ticarət zalı sahəsindən istifadə etmə dərəcəsini xarakterizə edən göstərici necə adlanır?

- √ mal düzülüşündə ticarət zalı sahəsindən istifadə əmsalı
- ticarət salonunun sahəsinin səmərəli istifadəsinin əmsalı
- ergonomikanın tələblərinin əmsalı
- funksional zonaların istifadəsinin əmsalı
- sahənin əmsalı

472. Elmi-texniki tərəqqinin ticarətə təsiri.

- √ maddi-texniki bazanın dəyişməsi, sahənin yenidən texniki silahlanması prosesi
- əmək məhsuldarlığına çatma
- müəssisənin işinin effektivliyinə
- vəsaitlərin az sərfində əməyin effektivliyinə
- xidmət mədəniyyətinin armasına

473. Ticarətdə elmi-texniki tərəqqinin sosial əhəmiyyətini göstər

- əmək məhsuldarlığı və effektivliyinin artırılması
- ticarət proseslərinin mexanikləşdirilməsi və avtomatlaşdırılması imkanı
- ticarət mədəniyyətinin yüksəldilməsi
- ✓ əmək (iş) şəraitinin yaxşılaşdırılması, zədələnmələrin azaldılması
- əməyin (işin) xarakterində və məzmununda dəyişmələr

474. Topdansatış mal dövriyyəsinin təhlili metodları hansıdır?:

- bütün cavablar doğrudur
- balans metodu
- statistik qruplaşdırma metodu
- ✓ müqayisə metodu.
- korelyasiya metodu

475. Aşağıdakı fikirlərdən hansı düzgün deyildir?

- vəsiləlilik əmsalı həmişə vahiddən artıq olur
- ✓ aralıq vəsilələrin sayının azalması mal tədavülü vaxtının artmasına səbəb olur
- vəsiləlik əmsalı ümumi mal dövriyyəsinin xalis mal dövriyyəsinə (pərəkəndə) olan nisbətidir
- aralıq vəsilələrin sayının az olması mal tədavülü vaxtının az olmasına dəlalət edir.
- vəsiləlilik əmsalı aralıq vəsilələrin sayını xarakterizə edir.

476. Vəsiləlik əmsalı nə cür hesablanır?

- topdansatış mal dövriyyəsinin pərəkəndə mal dövriyyəsinə nisbəti kimi
- xalis (pərəkəndə) mal dövriyyəsinin ümumi mal dövriyyəsinə nisbəti kimi
- pərəkəndə mal dövriyyəsinin topdansatış mal dövriyyəsinə nisbəti kimi
- anbar mal dövriyyəsinin transit mal dövriyyəsinə nisbəti kimi
- ✓ ümumi mal dövriyyəsinin xalis mal dövriyyəsinə olan nisbəti kimi

477. Mal təminatı planı nədən ibarətdir?

- ✓ malların satın alınıb anbara daxil olmasından
- mal ehtiyatlarının normalaşdırılmasından
- malların satışından
- malların saxlanılmasından
- malların daşınmasından

478. Mal təminatı planı hansı göstəricilərlə tərtib olunur?

- ✓ miqdar və dəyər ilə
- tonnlə
- gün və dəfə ilə
- natural və faizlə
- mütləq və nisbi

479. Topdansatış mal dövriyyəsinin növləri hansılardır

- hesablaşmalarada iştirak etməklə dövriyyə, istehlakçılara mal satışı üzrə dövriyyə
- kütləvi iaşə müəssisələrində özünün istehsal etdiyi məhsul üzrə dövriyyə, anbar dövriyyəsi
- ✓ istehsal vasitələrinin topdan satışı, kənd təsərrüfatı məhsullarının tədarükü, istehlak mallarının topdan satışı
- kulinariya məmulatlarının topdan satışı, istehlak malarının topdan satışı
- tranzit dövriyyə, kənd təsərrüfatı məhsullarının topdan satışı

480. Malların topdan satış qaydası ilə bilavasitə anbarlardan satılması necə adlanır?

- ✓ topdan anbar mal dövriyyəsi

- topdan tranzit mal dövriyyəsi
- ümumi mal dövriyyəsi
- pərakəndə satış mal dövriyyəsi
- mal dövriyyəsinin həcmi

481. Topdan anbar mal dövriyyəsi nədir

- anbar dövriyyəsi üzrə mal göndərildikdə topdan satış bazası həmin mallar üzrə mal göndərən müəssisə ilə hesablaşma aparmır
- anbar dövriyyəsi üzrə mal göndərildikdə topdan satış bazası həmin mallar üzrə mal göndərən müəssisə ilə hesablaşma aparır
- ✓ malların topdan satış qaydası ilə bilavasitə anbarlardan satılması başa düşülür
- mal göndərən, sənaye müəssisələrinin anbarından birbaşa pərakəndə satış müəssisəsinə göndərilən malların dəyər məcmuudur
- anbar dövriyyəsi dedikdə malların pərakəndə satış formasında anbarlardan satılması başa düşülür

482. Tranzit mal dövriyyəsi malgöndərənlə hesablaşmanın formasına görə necə bölünür

- ✓ hesablaşmada iştirak etməklə transit və hesablaşmada iştirak etməməklə tranzit
- topdan baza ilə malgöndərən müəssisənin özünün hesablaşması ilə
- hesablaşmada iştirak etməklə anbar və tranzit dövriyyə
- hesablaşmada iştirak etməməklə anbar və tranzit dövriyyə
- tranzit və anbar mal dövriyyəsi

483. Mal göndərən, sənaye müəssisəsinin anbarından birbaşa pərakəndəsə satış müəssisələrinə göndərilən malların dəyər məcmuu necə adlanır ?

- ✓ topdan tranzit mal dövriyyəsi
- mal dövriyyəsinin həcmi
- pərakəndə satış mal dövriyyəsi
- ümumi mal dövriyyəsi
- topdan anbar mal dövriyyəsi

484. Topdan tranzit mal dövriyyəsi nədir?

- anbar dövriyyəsi malların pərakəndəsə satış formasında anbarlardan satılması başa düşülür
- anbar dövriyyəsi üzrə mal göndərildikdə topdansatış bazası həmin mallar üzrə mal göndərən müəssisə ilə hesablaşma aparmır
- ✓ mal göndərən, sənaye müəssisəsinin anbarından birbaşa pərakəndəsə satış müəssisələrinə göndərilən malların dəyər məcmuudur
- sənaye müəssisələrinin anbarından topdansatış müəssisəsinə göndərilən malların dəyər məcmuudur
- anbar dövriyyəsi üzrə mal göndərildikdə topdansatış bazası həmin mallar üzrə mal göndərən müəssisə ilə hesablaşma aparır

485. Ticarət mal çeşidi nədir?

- sənaye və kənd təsərrüfatı tərəfindən buraxılan məhsulların məcmuudur
- orqonoleptik və digər istehlak xüsusiyyətlərinə malik olan məhsul vahididir
- istehlakına əmək sərf olunan məhsuldur
- ✓ pərakəndə ticarət müəssisələri tərəfindən alıcılara təqdim olunan çeşidlərdir
- həcm, qiymət, xarici görünüş və digər əlamət göstəriciləri ilə səciyyələndirilən xüsusiləşmiş tamlıqdır

486. Mal yeridilişində ümumi dövriyyənin pərakəndə satış mal dövriyyəsinə nisbəti hansı göstəricini müəyyən edir?

- ✓ həlqəlik əmsalını
- ahəngdarlıq əmsalını
- variasiya əmsalını
- korelyasiya əmsalını
- elastiklik əmsalını

487. Mal yeridilişinin həlqəlik əmsalı necə hesablanır?

- ✓ ümumi dövriyyənin pərakəndə satış dövriyyəsinə nisbəti kimi
- topdansatış dövriyyənin ümumi dövriyyəyə nisbəti kimi
- ümumi dövriyyənin topdansatış dövriyyəyə nisbəti kimi
- topdansatış dövriyyənin pərakəndəsə satış dövriyyəyə nisbəti kimi

- pərakəndə satış dövriyyəsinin ümumi dövriyyəyə nisbəti kimi

488. Diler kimdir

- Fermer təsərrüfatları ilə əlaqə yaradan komisionçulardır
- əmtəə birjasında alıcı və satıcılar arasında sazişlərin bağlanması ticarət vasitəçisidir
- vasitəçinin öz xeyrinə müqavilə bağlayan birja
- tez xarab olan malların topdan satıcılarıdır
- ✓ öz hesabına və öz adından birja və ya ticarət vasitəçiliyini həyata keçirən hüquqi və fiziki şəxsdir

489. Broker kimdir?

- ✓ əmtəə birjasında alıcı və satıcılar arasında sazişlərin bağlanması ticarət vasitəçisidir
- tez xarab olan malların topdan satıcılarıdır
- fermer təsərrüfatları ilə əlaqə yaradan komisionçulardır
- əmlak sanksiyasını təqsirli tərəfə öhdəliklərin tam və vaxtı-vaxtında yerinə yetirilməsinə nəzarət edən subyektdir
- vasitəçinin öz xeyrinə müqavilə bağlayan birjadır

490. Keyfiyyət barədə alıcının iradə hansı qaydada ödənilir

- ✓ qüsurların aradan qaldırılması və ya əmtəənin qiymətinin aşağı salınması ilə
- çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi və qiymətin aşağı salınması ilə
- əmtəənin qiymətinin artırılması ilə
- çatışmayan miqdarda əmtəənin göndərilməsi yaxud pulun geri qaytarılması vasitəsilə
- çatışmayan əmtəə üçün ödənilmiş pulun bir hissəsinin geri qaytarılması vasitəsi ilə

491. Yarmarkalarda bağlanmış müqavilələri kim qeydiyyat alır?

- ✓ müqavilələrin uçotu üzrə qrup
- yarmarka komitəsi
- yarmarkanın ümumi iclası
- yarmarka komitəsinin işçi qrupu
- yarmarka direktorluğu

492. Əhəlinin ərzaq və qeyri-ərzaq mallarına olan tələbatının maksimum dərəcədə tam və dolğun şəkildə ödəmək və bununla bərabər tələbatı fəal təsir göstərmək məqsədilə mallara olan ehtiyacı öyrənməyə yönəldilməsi deyilərkən nə başa düşülür?

- ✓ çeşidin formalaşması
- istehsal çeşidi
- ticarət çeşidi
- əmtəə vahidi
- komplektlilik

493. Əmtəə vahidi nədir

- ✓ həcm, qiymət, xarici görünüş və digər əlamət göstəriciləri ilə səciyyələndirilən xüsusişmiş tamlıqdır.
- orqonoleptik və digər istehlak xüsusiyyətlərinə malik olan məhsul vahididir
- firmanın mal dövriyyəsinin ümumi dövriyyəyə nisbətidir
- istehsal olunan lakin bazara çıxarılmayan məhsuldur
- istehlakına əmək sərf olunan məhsuldur

494. Daxil olan malların qəbulu zamanı artıq və əksik gəlmə halları baş verərsə rəsmiyyətə salmaq üçün nə etmək lazımdır.

- ✓ akt tərtib etməklə rəsmiləşdirmək lazımdır
- malları geri qaytarmaq lazımdır
- malları ticarət zalında yerləşdirmək lazımdır
- malları keyfiyyətli saxlamaq lazımdır
- malları saxlama kameralarına yığmaq lazımdır

495. Mal (əmtəə) yeridilişinin ticarət amillərinə nə aiddir

- √ ticarət müəssisəsinin ölçüsü, ixtisaslaşdırılması və yerləşməsi
- ticarət müəssisəsinin təsərrüfat müstəqilliyi və gəlirliliyi
- memarlıq-inşaat və şəhərsalma amilləri
- istehsal müəssisələrinin ixtisaslaşdırılması
- ticarət müəssisələrinin xarici görünüşü və reklamı

496. Mal (əmtəə)yeridilişinin texnoloji zəncirinin əsas həlqələri hansılardır?

- √ sənaye müəssisələri, topdansatış və pərakəndə müəssisələr
- material istehsalının ayrı-ayrı sahələri
- ticarət evləri, birjalar, reklam agentliklər
- mal (əmtəə) tədavülü sferası
- mağazalar (marketlər), köşklər, çadırlar

497. Malgöndərən-topdan müəssisələr kimlərdir

- √ bütün cavablar doğrudur
- hərraclar və əmtəə birjalari,
- broker və agent müəssisələr,
- dilerlər
- topdan yarmarkalar və mağaza-anbarlar,

498. Malgöndərən istehsalçılara kimlər daxildir?

- √ alıcıların tələbatını ödəmək məqsədilə istehlak təyinatlı müxtəlif çeşidli əmtəələr istehsal edən istehsal müəssisələri, firmalar, fərdi sahibkarlar
- distribüterlər, broker müəssisələr, agent müəssisələr
- konsiqnatlar, əmtəə birjalari, mağaza-anbarlar
- topdan yarmarkalar, hərraclar, əmtəə birjalari, mağaza-anbarlar
- broker müəssisələr, agent müəssisələr, dilerlər

499. Topdan alış üzrə kommersiya işinin mərhələləri hansılardır?

- √ alıcı tələbatının öyrənilməsi, proqnozlaşdırılması, malgöndərənlərin öyrənilməsi, təsərrüfat əlaqələrinin təşkili, topdan alqı üzrə uçota nəzarətin təşkili
- bazarın öyrənilməsi, malın istehsalı bazara çıxarılması, əmtəənin bazarda mövqeyinin möhkəmləndirilməsi
- alıcı tələbatının öyrənilməsi, malın keyfiyyətinin qorunması
- şəbəkənin malla fasiləsiz təchiz üçün həyata keçirən ticarət sistemi
- tələbatın öyrənilməsi, bazar imkanlarının öyrənilməsi, təhlili, uçotu, marketing kompleksinin işlənməsi

500. Topdan xidmətlər kompleksinə nə daxildir

- √ texnoloji, kommersiya, təşkilati, məsləhət, informasiya, maliyyə
- ticarət, reklam, icarə
- ticarət hesablaşma əməliyyatı
- əmtəənin çeşidi, keyfiyyəti, marketing xidməti
- kommersiya, reklam, ticarət, komission xidməti